GEÇİCİ BİR YERLEŞME İKEN SÜREKLİ YERLEŞMEYE DÖNÜŞEN KÖY YERLEŞMELERİMİZE YENİ BİR ÖRNEK : ŞENKAYA DOLUNAY KÖYÜ

Yrd. Doç. Dr. İhsan BULUT*

GİRİŞ

Yerleşmelerde gerçek bir dönüşüm (evrim) sürecinin yaşandığını görmekteyiz. Yerleşmeler de tıpkı canlı organizmalar gibi ortaya çıkar, gelişir, büyür ve önem kazanabilir. Şüphesiz bu pozitif gelişme sürecinin bazen tersini, yani negatif gelişme seyrini de görmek mümkündür. Vaktiyle önem kazanmış bir yerleşme, zamanla geriler, fonksiyonlarının bir çoğunu kaybeder ve küçülebilir, hatta yok olur.

Bu çalışmaya konu olan Özyurt (Barik) Köyü yaylası (Kürsüne) yukarda belirtilen süreçlerden olumlu gelişme süreci sonunda köy yerleşmesine dönüşen örnek bir geçici yerleşmedir.

Özellikle kır yerleşme şekilleri açısından çok zengin olan ülkemizde bu konuda çok sayıda örnekler vardır. Gerçekten de 1838'e kadar bir mezraa yerleşmesi olan Elazığ kentinin 1879'da vilayet merkezi olduğu, adının Mamuretü'l Aziz olduğu ve daha sonra Elaziz'e ve 1937'de de Elazığ haline geldiğini görüyoruz.[1] Buna benzer olarak Manisa'nın Akhisar ilçesine bağlı Sazoba Köyü (1990'da 3394 nüfuslu) obadan, Antalya'nın Manavgat ilçesi Taşağıl bucağı (1990'da 3424) nüfuslu ağıl yerleşmesi iken sürekli yerleşmeye dönüşen (köy, belde, şehir v.s.) önemli geçici yerleşme örnekleridir[2].

Bu araştırmada vurgulanmak istenen ana temayı yerleşmenin gelişme seyri, fonksiyon kazanımı gibi konulardan çok; geçici yerleşmeden sürekli yerleşmeye geçişte (köy olma durumunda) karşılaşılan yasal güçlükler ve yol açabileceği sosyal prob-

---

* Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

[1] SERGÜN, Ü., 1975, **Beşerî Coğrafya Açısından Bir Araştırma,** Uluova İ.Ü. Ed. Fak.Yay. No: 2029, s.102, İstanbul

[2] DOĞANAY, H., **1994, Türkiye Beşerî Coğrafyası** Gazi Büro Basım evi, s.266-292, Ankara

CamScanner ile tarandı

lemler ile bunların çözüm yolları oluşturacaktır. Diğer yandan coğrafyacı bilim mensuplarının kanaatine (hakemliği ve bilirkişiliğine) başvurulması zorunluluğu üzerinde durulması da konuya orijinalite kazandıran diğer bir unsur olarak ele alınmıştır.

Bilindiği üzere köye bağlı yerleşmeler dediğimiz, mahalle, yayla, oba, mezraa ve kom gibi yerleşme birimlerinin (şekillerinin) yasal bir tanımı ve statüsü yoktur. Genellikle bağlı oldukları köy yönetim alanıyla birlikte ele alınmaktadırlar. *Yönetim bakımından köy muhtarlığına bağlı, sahip olduğu ekonomik fonksiyonlarıyla köy ekonomisini etkili bir şekilde destekleyen yararlanma yöreleri (köy ekonomisinin hayat sahaları)* olarak ayırtedilirler. Bu gruptaki yerleşmelerin köy tüzel kişiliği kazanması bir çok yasal koşulların sağlanması ve idarî kararlara bağlıdır. Bu nedenle de bağlısı (köye bağlı yerleşme birimi) köyden büyükçe bir yerleşme durumuna gelmiş olabilir. Ancak yasal olarak köy değildir.

Buna rağmen köyden küçük, herhangi bir köye yönetim açısından bağlı olan, geçici bir yerleşmenin ise köy, belde ve şehir gibi devamlı yerleşmeler haline dönüşmesi ihtimali de vardır. Böyle bir coğrafî gelişmenin zamanla bağlı olduğu yerleşme birimi sakinleri ile yeni köy olan yerleşme ünitesi sakinleri arasında yol açacağı bazı problemlerin doğması muhtemeldir. Bunların yasal düzenlemeler ve gerekçeler önlenmesi gerekmektedir. Çıkabilecek olumsuz sonuçlar üzerinde son derece titiz davranılarak bir takım yasal, sosyal ve ekonomik önlemler alınması zorunludur.

İlgili kurul, mahkeme ve idarî makamların kararlarına destek teşkil etmesi için, bu tür davalı konuların görüşülmesi esnasında uzman bilirkişilere büyük ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Söz konusu bilirkişi heyetinde, coğrafyacı uzman görüşüne mutlaka başvurulması gerekmektedir. Çünkü konu tamamen bir *Beşerî ve Ekonomik Coğrafya* ilmi konusudur. Yerleşmeler de bu ilmin önemli konuları arasındadır. Coğrafyacı bir karar alırken yörenin sosyo-kültürel yapısındaki değişmeleri, insan-zaman ve çevre yönünü gözönünde tutar.[3] Ayrıca aynı heyette, hukukçu, özellikle köy iktisadı konusunda uzman iktisatçılar ile sosyolog, ziraatçı ve dava konusu ilgiliyse ormancı uzman kişilere de görev verilmelidir.

Köy ve Yayla Kavramları ve Türkiye Coğrafyası'ndaki Durumu

Beşerî Coğrafya'nın önemli bir araştırma konusu da *yerleşme coğrafyası*dır. Kır yerleşme şekilleri de bu konunun ayrıntılı bir inceleme alanını oluşturmaktadır. Ancak kır yerleşme şekilleri içerisinde en dikkat çekicisi tanımlanabilen, tanımı yasayla belirtilmiş olan köylerdir. Böyle olmakla birlikte köylerin sınırlarının tayin ve tespitinde bu gün de bir takım güçlükler ve bunun sonucu meydana gelen önemli sosyal hadiseler vardır.

Köyler ile ilgili olarak coğrafyacı, sosyolog, iktisatçı ve hukukçular tarafından yapılmış çeşitli tanımlar vardır. Nitekim TANOĞLU (1966, 259) *cemaati ev topluluğu, bağ, bahçe, tarlaları ve cami, okul, otlak, yaylak, baltalık, koruluk, pınar çeşme ve kuyu gibi orta malları ve bu yerleşme ünitesini diğer yerleşmelerden ayıran sınırları ile toplu bir kır yerleşmesi* olarak tanımlamıştır.[4] Kuşkusuz bu tanım bir

[3] ÖZEY, R., 1984, Coğrafî Bölgeler Perspektifinde Kalkınma Modelleri. **Türk Coğrafya Dergisi** (Prof.Dr. H. Hilmi Karaboran'ın Anısına), Sayı 29, s. 120, İstanbul.

[4] TANOĞLU, A., **1966, Nüfus ve Yerleşme,** Cilt I, İ.Ü., Yay. No: 1183, Ed. Fak. Coğr. Enst. Neşriyatı No:45, s.259, İstanbul.

CamScanner ile tarandı

yerleşmenin bütün coğrafî özelliklerini bir arada bulunduran ve köyü bütün yönleriyle tanıtan bir ifade gücüne sahiptir.

Yasal olarak 1924 tarihli 442 sayılı köy kanununda buna benzer bir tanımlama yapılmıştır. Ortak malları köy olmada başlıca kriter almak suretiyle, *toplu yerleşmeye (evler) ya da dağınık evlerde yaşayan insanlar bağ bahçe ve tarlalarıyla bir köy oluştururlar* hükmü getirilmiştir.[5] Sosyoloji bilim mensuplarının da *sosyal birlikler* olarak nitelendirdikleri köylerin daha derli toplu, daha fonksiyonel anlamını şu tanımda da oldukça etkili bir şekilde bulunmaktayız. *Köyler ülkemizin en küçük yönetim birimi (organizasyonu) olup, yöneticilerinin yasalarda tanınmış hak, yetki ve sorumlulukları olan, muhtar ve köy ihtiyar heyetinin bu yönetim biriminde devleti temsil ettiği yerleşmeler* olarak kabul edilmektedir. Ayrıca bundan dolayı *köy yasası; ceza yasası ve benzer yasalar uyarınca, köy bireylerinin haklarının korunması ve ilgili merciilerden taleplerde bulunabilecekleri yönetim organizasyonları* olarak ifade edilmektedir.[6]

Nüfus kriteri açısından nüfusu 2 000'e kadar olan yerleşmeler köy kabul edilmekle birlikte, bu kriter coğrafî açıdan hemen hemen hiç bir kıymet taşımaktadır. Çünkü asıl önemli olan kırsal kesime has hayat tarzıdır. Yani sosyal yaşantı ve ekonomik yapının büyük ölçüde tarıma dayalı olmasıdır. Bu anlamda ülkemizde 688'i bucak yerleşme merkezi olmak kaydıyla, 36 232 köy muhtarlığı olduğu belirtilmektedir.[7] Aynı şekilde bu köylere bağlı 26 000 kadar da yayla yerleşmesi bulunmaktadır.

Köy yerleşmeleri ve bağlılarının kurulmasında bir çok tarihî, beşerî ve doğal faktörün etkisi olduğu unutulmamalıdır. Bunun gibi köy yerleşmelerinin şekli ve planları üzerinde de bu faktörlerin açık bir tesiri farkedilmektedir.

Bu yönüyle araştırmamıza konu olan Özyurt Köyü toplu dokuludur. Yerleşmenin formu düzgün bir geometrik şekil göstermemekle birlikte kabaca boyu eminin iki hatı kadar, doğu, batı yönünde dikdörtgen biçiminde gelişmiş bir etek yerleşmesidir. 1990 yılı sayımına göre 954 kadar nüfusa sahip yerleşme, topoğrafik özelliklere, bakı durumu ile ekonomik faaliyetlerin tebsirinde bugünkü şeklini kazanmıştır.

Yaylacılığı ülkemizin çok dikkate değer bir beşerî coğrafya hadisesi olarak değerlendiren merhum hocamız Prof. Cemal Arif ALAGÖZ'e göre: gerek kapsamı, gerekse ekonomik sonuçları bakımından önemi açık olan bu faaliyete Türkiye Coğrafyası'nda alması gereken yer verilememiştir.[8] Kuşkusuz bu haklı sitayişe mazeret bulmamız oldukça güçtür. Ancak bu hassas ve önemli konu, bazı yasal güçlükler ve belirsizlikler nedeniyle bu günde coğrafyacıların araştırmalarında bir çok güçlüğü bulunduran kapsamlı ve çok yönlü bir olaydır.

Tanımı çeşitli şekillerde yapılabilmesine rağmen mevcut arazi varlıkları ve yasal düzenlemeleri açısından yaylalar 75 yıllık Cumhuriyet yönetiminin de statüsünü tam olarak gerçekleştiremediği konular arasında önemli bir sorun olarak yer almaktadır. Zaman zaman ortaya çıkan yayla sınırı ihlalleri ve ihtilafları, kökenleri *Osmanlı İdaresine* dayanan fermanlarla, nesilden nesile aktarılan öyküsel sahiplenmelerle

---

[5] 1924 yılında çıkarılan 442 Sayılı Köy Kanunu Madde 1. ve 2.

[6] DOĞANAY, H., 1994, a.g.e., s. 245.

[7] DOĞANAY, H., 1994 a.g.e., s. 249

[8] ALAGÖZ, C.A.,1993, Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları Ankara Ü. **Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi** (Prof. Cemal Arif ALAGÖZ'ün anısına), Sayı: 2, s. 1, Ankara.

CamScanner ile tarandı

çözümlenmeye çalışılmaktadır. Aynı konu arazi hukukumuz açısından da önemli bir sorun olarak ortadadır. Kaldı ki, bu konuda İçişleri Bakanlığımızın önemli bir alt kuruluşu olan İller İdaresi Genel Müdürlüğümüze bağlı mahalli idareler denilen bir yönetim örgütü, değil yaylaların sınırları, tüzel kişiliği yasayla belirlenmiş köylerin bile sınırlarını belirleyebilecek başarıyı sağlayamamıştır.[9]

Yayla, bir yeryüzü şekli olarak fizikî coğrafya, bu bölgelerin değerlendirilmesi açısından da beşerî coğrafya terimi olarak ele alınabilir. Gerçekten de, fizikî coğrafya terimi olarak; akarsular tarafından yarılmış yüksekçe düzlükler anlamına gelmektedir.[10] Yayla ve yaylacılıkla ilgili tanımları daha da çoğaltmak mümkündür. Anlaşılıyor ki yayla *yazın çıkılan yer* anlamında, *yaylacılık* ise burada yapılan faaliyetlerin tamamını kapsamaktadır.[11] Nitekim DOĞANAY, yaylayı ana hatlarıyla, *yaz mevsiminde hayvan otlatılan, köyün dışında, ancak idarî ve ekonomik bakımdan köye bağlı ve onu destekleyen bazen rekreasyon amacıyla kullanılan, konutlara da yer veren, dağların yüksek kesimlerindeki düzlükler* olarak tanımlamıştır.[12] Erzurum-Kars bölümünde yaylaya göç yaylaya çıkmak şeklinde rastladığımız yaylacılık faaliyeti, aşağı zonda tarımsal etkinlikler nedeniyle kısıtlı olan hayvan otlatma imkanlarını ve süresini arttırmaya yönelik bitki örtüsünün her iki zondaki farklı gelişimine bağlı olarak yapılmaktadır. Gerçek köy ve yaylası arasındaki bu mevsimlik göçe sadece sürü ve çobanlar değil, her aileden önemli sayıda insanlar da katılmaktadır. Bunun gibi farklı nedenlerden kaynaklanan bu faaliyet daha çok ekonomik bir etkinliktir. Kırsal hayat üzerinde derin bir etkisi bulunan yaylaların dağılışları, yoğunlukları ve faydalanılma biçimleri, farklılık göstermektedir. Yaylaların en önemli özellikleri ise *birer yerleşme yerleri olmalarının yanında kırsal nüfus yayılma ve ek bir geçim alanı olabilme niteliğine bağlanmaktadır.*[13]

Özyurt Köyü Yaylası (Kürsüne olarak da bilinen şimdiki Dolunay Köyü) 1992 yılında görev aldığımız bir bilirkişi heyetiyle ziyaretimiz sırasında, yukarıda verilen tanımların bütün özelliklerine sahip bir yerleşmeydi. Ancak adı geçen yerleşme böl-

---

[9] Köy defterlerinde halen anlaşılmaz Türkçe-Osmanlıca yön tarifleri, mevkii adları ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Oysa, aynı tarihte arazide birçok değişiklik olmuş, örneğin bataklık kurumuş, çalılık ortadan kalkmış, taş yığını ortadan kaldırılmıştır.

[10] İZBIRAK, R., 1986, **Coğrafya Terimleri Sözlüğü** M.E.B. s.339, Ankara.

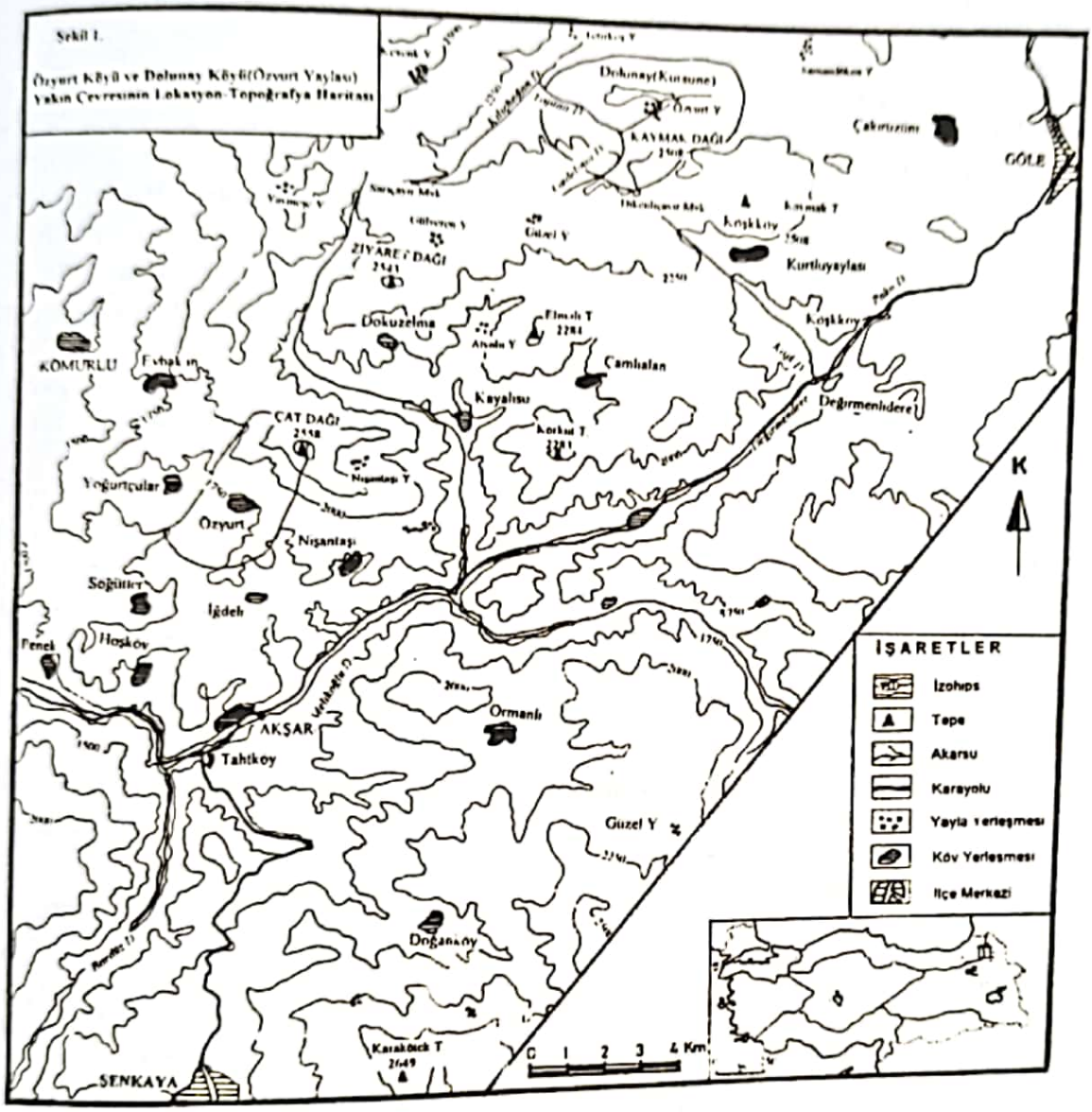
[11] Bu konuda, ÖGEL, (1985, s.23-25) Türkiye'de yaylak ve yayla denilince ilk hatıra gelen şeyin hayvanların otlatıldığı yüksek ve dağlar olduğunu ifade etmektedir. Aslında yaylak sözünün *Kışlak* deyiminin bir karşılığı olduğunu yazın otundan yer ve baharda başlayan mevsimlik otlak olarak tanımlanmıştır. (ÖGEL. B., 1985, Türk Kültür Tarihine Giriş, Türklerde Köy ve Şehir **hayatı Göktürklerden Osmanlılara,** 2. baskı Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 638, Kültür Eserleri Dizisi 46, Ankara s.23-27). EMİROĞLU (1977, s.16) yaylaları yazın çıkılıp oturulan serin yer, dağların üzerinde oturma alanları veya yazlık meralar olarak değerlendirilmektedir **(Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık)**. TUNÇDİLEK (1967, s.138) ise, yaylaları yazın belirli bir süresi içerisinde hayvan otlatmak, ziraat yapmak ve geçim sağlanmasında menfaat temin eden her türlü işte çalışmak, hatta dinlenmek için çıkılan veya gidilen, köyün hasat sahasının dışında kalan çok defa köyün müşterek mülki olan, köyden ayrı ve çok zaman pek uzak olmakla beraber, sosyo-ekonomik bağlarla tamamen veya kısmen köye bir mahal veya köyün esas geçim sahasını ekli ikinci bir bölümü olarak ele **almıştır (Türkiye İskân Coğrafyası, Kır İskanı-Köyaltı İskân Şekilleri)**. YÜCEL (1987, 61-65) de, Kırsal kesimde tarımsal faaliyetin kışlaklar ve yaylalarda yapıldığını ifade ile, köy hayatının iki ayrı mekanda cereyan ettiğini belirtmektedir. her iki iskan şeklinin de fonksiyonlarının farklı olduğunu belirtmektedir (YÜCEL. T., 1987, Türrkiye'de Kır Yerleşme Şekilleri, **Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Dergisi**, Ankara Üniv. basımevi s.61-69, Ankara.

[12] DOĞANAY, H., 1989, **a.g.e.** s.216-217.

[13] EMİROĞLU, M., 1977, **Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık,** Ankara, Ü.D.T.C.F.Yay.No: 272, Ankara s.9.

CamScanner ile tarandı

gesi geçici değil, yerleşik, nisbeten Türkiye köy nüfusu ortalamasının (1990'da 639 kişi) üzerinde, devamlı meskenlere ve nüfusa sahip bir yerleşme özelliği kazanmıştı. Zaten yerleşme 1985 yılında açılan köy olma davalarını kazanarak 1988'de köy yapılmış, 1990 nüfus sayımında 772 nüfusa sahipti.

Şekil 1. Özyurt Köyü ve Dolunay Köyü (Özyurt Yaylası) Yakın Çevresinin Lokasyon-Topoğrafya Haritası

Araştırma Sahasının Konum Özellikleri

Araştırmamıza konu olan yayla 1988'e kadar Özyurt Yaylası olarak Özyurt Köyü'ne bağlı bir geçici yerleşmedir. Aynı zamanda Kürsüne Mahallesi adıyla da bilinmektedir. Çünkü yerleşme yaklaşık 40-50 yıldır sürekli yerleşmeye dönüşmüştür.[14] Daha sonra 1985 yılının 11.ayının 27. günü Kürsüne Mahallesi (Özyurt Yaylası)

[14] Bu konuda farklı ifadeler var. Örneğin 1877-1878 yıllarından sonra denilmekte, ancak kesintisiz olarak 1950'den sonra iddiası daha güçlü.

CamScanner ile tarandı

Tablo 1- Özyurt Köyü Yaylasının Köy Olması İçin Geçen Sürede Yapılan Yazışmaların Ayrıntılı Dökümü.

Yazışmanın Yapıldığı Kurumlar	Yazışma Sayısı	Yazışmanın Yapıldığı Kurumlar	Yazışma Sayısı
Köy-Kaymakamlık	18	Valilik-Özel İdare	3
Köy-Valilik	13	Özel İdare-Valilik	3
Kaymakamlık-Valilik	24	Köy-Cumhurbaşkanlığı	1
Valilik-İçişleri Bakanlığı	7	Kaymakamlık-Özel İdare	1
Kaymakamlık-Köy	5	Özel İdare-Kaymakamlık	1
Valilik-Kaymakamlık	17	Valilik-Nüfus Müdürlüğü	1
İçişleri Bakanlığı-Valilik	20	Nüfus Müdürlüğü-Valilik	1
Köy-İçişleri Bakanlığı	10	Valilik-İl Seçim Kurulu	1
Köy-Başbakanlık	2	İl Seçim kurulu-Valilik	1
İlçe Jandarma-Kaymakamlık	1	Bilirkişi Raporu	5
Kaymakamlık-İlçe Jandarma	1	Tutanak	10
Köy-Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı	3	TOPLAM	149

Kaynak: Erzurum Valiliği, Mahallî İdareler Müdürlüğü Arşivinden ilgili dosyanın değerlendirilmesi ile elde edilmiştir.

Arada mesafe farkının fazla oluşu, yayla bölgesiyle köyün ekonomik avantajlarının farklı oluşu gibi nedenler ile yaylada yerleşik olarak kalan nüfusun yaylacılık ekonomik kaynağından daha fazla yararlanması ve sahiplenmek istemi ile 27. 11. 1985 tarihinde Kürsüne Mahallesi sakinlerinin müstakil köy olmak için İçişleri Bakanlığına başvurduğu tespit edilmiştir. Coğrafî tecridin de önemli mazeret olarak gösterildiği davalar yaklaşık 149 kadar karşılıklı yazışmayla (Tablo 1) yaylanın 7.1.1988 gün ve 420. 203/25 171 sayılı İçişleri Bakanlığı oluruyla köy haline getirilmesiyle neticelenmiştir.

Şüphesiz bu karara itirazlar sürdürülerek dava 1993 yaz mevsimine kadar da İdare Mahkemesince konu olmasına rağmen sonuç değişmemiş, Kürsüne yaylası coğrafî açıdan fonksiyon kazanımı ile hak ettiği *köy olma* gelişmesini yasal olarak da kazanmıştır.

Dikkat edileceği üzere 1985'te açılan bir davanın 1993'te ancak sonuçlanabilmesi kamu hukukumuz açısından oldukça düşündürücüdür. Sonuçlanmış gibi görünmesine rağmen, gerek bu davalı dönem boyunca ve bundan önce ve sonra yaralamaya varan bir takım olayların yaşandığını da tespit ettiğimiz ilgili yerleşmelerde davayı daha küçük boyutlu davaların takip edeceği ihtimal dahilindedir. Çünkü Özyurt Köyü'nün *kadimdenberi*[16] olarak zamanlandırdıkları yayla avantajları ellerinden alınmıştır. Bunun gibi Yeni Dolunay Köylülerinin de önemli miktarda arazileri eski köy yerleşmelerinde kalmıştır. Bunlardan yararlanılması konusunda anlaşmazlıklar çıkması ihtimali yüksektir. Ayrıca ulaşılan bu sonuçla Özyurt Köyü 6831 sayılı orman kanunun 31. maddesinin 2896 sayılı kanunla tadilatı neticesinde yararlanamayacaktır. Ortaya çıkan sorunların belki en önemlisi de budur.

[16] Çok eskiden günümüze kadar anlamında

CamScanner ile tarandı

Kısaca dava seyrini ortaya koyduğumuz yerleşmelerin ayrılmasında ele alınan kriterlerin neler olduğunun yasal temelleri ve gerekçelerin araştırılması gerekmektedir.

Bu konuda Resmi Gazetenin 11 Mayıs 1988 tarih ve 19811 sayısında sayfa 14'de yayınlanan ilgili maddenin (36. madde) oldukça tartışmasız olduğu görülmektedir.[17]

Bağımsız köy kurulması konusunda bilirkişilerin yerinde yapacakları incelemelerde Bakanlığın belirlemiş olduğu ilke kararları coğrafya, ekonomik durum ve pazar ilişkileri, nüfus durumları, kamu hizmetlerinden doğan ilişkiler, sınır ilişkileri, orta malların durumu ile ilgili konuları üzerine temellendirilmiştir.

Yasada yer alan bu ilke kararlarına uygun olarak Erzurum Valiliği'nin oluşturduğu karma kurul 3.10.1986 günü Kürsüne (Dolunay) Mahallelerine giderek ilgili kriterler açısından tespitlerde bulunmuş ve mahallenin köy olmasına karar vermiştir (Ek-1). Söz konusu karar Valilik Makamı'na sunularak, İçişleri Bakanlığına onaya sunulmakta ve bakan vali görüşü ile kendi kriterleri açısından karar vermektedir (Ek-2).

Görüldüğü gibi 1988'e kadar bir yerleşmenin köy olabilmesi için İl İdare Kurulu, İl Genel Meclisi ve Valilik görüşü olmak üzere üç olumlu kararın olması gerekmek-

---

[17] Madde 36- Yetkili kurullar dosya üzerinde ve ayrıca gerekli görürlerse yerinde yapacakları incelemede, bağımsız köy kurulmasında Bakanlıkça belirlenen ilke kararları ve aşağıdaki açıklamalar doğrultusunda, konuyu ayrıntılarıyla tartışarak karara bağlarlar.

A) Coğrafi durum: Bağımsız köy olma talebinde bulunan birim ile ana köy arasında, ilişkilerde güçlük yaratan ve coğrafi bütünlüğü engelleyen yüksek dağlar, tepeler, büyük akarsular, geçilmesi, aşılması zor derin vadiler, dik ve yalçın yamaçlar, göller, barajlar ve benzeri tabii engeller bulunup bulunmadığı araştırılır. Meselâ; iki köy parçası arasındaki bir akarsu, ayrılmak için sebep olarak gösterilirken, iki yakanın bir köprü ile birleştirilmesinin ekonomik olup olmadığı araştırılır.

B) Ekonomik durum ve pazar ilişkileri: Bağımsız köy olma talebinde bulunan birimin köy olmadan önceki ve sonraki ekonomik durumu karşılaştırılır. Ortaya çıkan yeni durumun köy olacak birime neler kazandırıp, neler kaybettireceği incelenir. Köy olacak birimin tarımda, el sanatlarında, sanayide, hayvancılık ve ormancılıkta, ticarette ne gibi değerler ürettiği ve ürettiklerini en elverişli şartlarda hangi pazarda değerlendirebileceği, bağımsız köy olma sonucunda, çevredeki fabrika, toplu tarım, orman gibi toplu çalışma yerleri ile olan işçilik ve diğer ilişkilerinde bir değişiklik olup olmayacağı hususu olumlu ve olumsuz yönleriyle tartışılır.

C) Nüfus durumları: Birimlerin, varsa son üç nüfus sayımı sonuçlarına göre, nüfus durumları incelenir. Artış ve eksilişleriyle bunlara etki yapan unsurlar ve diğer nüfus hareketleri belirlenir.

D) Kamu hizmetlerinden doğan ilişkiler: Köy olacak birime hangi kamu hizmetlerinin götürüldüğü, bu hizmetlerin yeterli olup olmadığı, köy olmasının bu noksanlığı giderip gideremeyeceği, köy gelirlerinin Köy kanunu ile köy idarelerine verilmiş zorunlu görevlerin yerine getirilmesine yeterli olup olmayacağı araştırılır. Ana köy ile köy olacak birimlerin ne zaman kurulduğu, ana köyden daha önce bazı bağlıların herhangi bir şekilde ayrılıp ayrılmadığı, ana köy ile köy olacak birimdeki yerleşik halkın aralarındaki sosyal ilişkiler raporla belirlenir.

E) Sınır İlişkileri: Köy olacak birimin eski bağlılarından ayrılmasıyla ortaya çıkacak yeni sınırın, değişmez ve belirli noktalardan çizilmesinin mümkün olup olmadığı ve çizilecek olan sınırın iki birim arasında anlaşmazlığa ve bölgenin güvenliğini bozan olaylara sebep olup olmayacağı belirlenir.

F) Orta malların durumu: Yeni köy kurulmasının, bağlı bulunduğu köy veya belde halkı ile ortaklaşa kullandıkları çayır, mer'a, kışlak, yaylak, sırat ve değirmen gibi ortak malların kullanılmasında bir değişiklik meydana getirip getirmeyeceği ve yeni köy olma talebinin bu gibi orta mallarından faydalanmayı ortadan kaldıracak nitelikte olup olmadığı veya böyle bir faydalanmayı ortadan kaldırmayı amaçlayıp amaçlamadığı açıkça belirlenir.

Yeni köy kurulması bu gibi faydalanmayı ortadan kaldıracak nitelikte ise veya ortadan kaldırmayı amaçlıyorsa bu hususun (*tarafların karşı taraf sınırı içinde kalan genel ve özel hakları mahfuzdur* şeklindeki bir ifade ile) kararlarda belirtilmesi zorunludur.

Bağımsız köy olma isteğini, ayrıcalığı köy veya belde halkının Hazine arazilerinden ve Devlet ormanlarından faydalanmasını engellemeyi amaçlamadığı araştırılır.

CamScanner ile tarandı

tedir. Karma Kurul'da il içerisinden oluşmakta özellikle il genel meclisi üyeleri coğrafî yakınlık siyasi tesirler altında kalabilmektedir. Dolayısıyla alınacak kararlar üzerinde şüphe ve endişelere yer vermektedir. Bu durumun mahsurlarını gidermek üzere bu konuda yeni uygulama başlatılmıştır. Bu uygulamayla yerel yönetimin iradesinden çok ulusal iradeye başvurulmuştur. Yine üçlü kararname ve ulusal iradeye bağlı olarak *İçişleri Bakanı'nın teklifi, Başbakanın Uygun görmesi ve Cumhurbaşkanı onayı* gerekmektedir. Dolunay Köyü yukarıdaki birinci uygulamaya göre köy yapılmıştır (İller İdaresi Genel Müdürünün teklifi ve Bakanın oluru ile).

Ancak, karar ne şekilde verilirse verilsin, coğrafî açıdan böyle bir konunun onay aşamasına gelmeden, yetkili kurulların işlemleri sırasında detaylı olarak incelenmesi gerekmektedir. Eksik bırakılan küçük bir ayrıntının bile yıllarca sürebilecek insanlar (toplumlar) arası huzursuzluklara yol açabileceği düşüncesiyle hareket edilmelidir.

Bu nedenle il tarafından oluşturulan karma kurul'da mutlaka bir coğrafya öğretmeni veya akademisyen bir coğrafyacının olması şartı aranmalıdır. Ayrıca sosyolog, hukukçu, ekonomistlerden de birer temsilcinin olması zorunluluğu vardır. Oysa 10.11.1986 tarihli karma kurul da bahsedilen bu meslek mensuplarından sadece hukukçuyu görebiliyoruz.[18] Sonuç olarak 1986'da alınan karara itirazların 7 yıl daha sürmesinin, belki daha uzun yıllar sürecek olmasının temel nedenini burada aramak gerektiğini ifade etmek fazlaca kötümser bir yaklaşım olmasa gerekir.

Nitekim 7.1.1988 tarihinde 1993'e kadar itirazların ve şikayetlerin ardı arkası kesilmediği gibi yasal olarak köy olmalarına rağmen gerek Dolunay Köyü açısından, gerekse Özyurt Köyü açısından bazı problemlerin çözümsüz kaldığı dikkat çekmektedir.

Gerçekten de mahkemelerin neticelendiği 1993'ten sonra 1994 ve 1995 yıllarında yaptığımız incelemelere göre adları ayrılan bu iki yerleşme yerinin ekonomik geleneklerini eskisi gibi sürdürdükleri tespit edilmiştir. Yasal açıdan ayrılma coğrafî anlamda gerçekleşememiştir. Çünkü tarihten gelen kader birliği, akrabalık bağları, ortak araziyi işleme ve yaylacılık faaliyetleri gelenekselleşmiş haliyle sürdürülmektedir. Köylerin arazileri bölünememiştir. Çünkü parseller küçülmüş ve birbirine o kadar karışmıştır ki, iki köyün arazisini ayırt etmek bir yana, aynı aile fertlerinin arazilerini ayırt etmek de mümkün değildir.

Dolunay köy olmasına olmuştur, fakat köyden daha yüksek alpin çayırlar katında yer aldığı için yayla ve otlak, çayır temin alanı olarak ortak kullanılmaktadır. Özyurt Köyü ise tamamen tarım (tahıl) arazisi olduğundan Dolunay Köyü bu aradaki arazilerini ekmektedir. Bunun karşılığında Özyurt Köyü Dolunay'a yaylaya çıkmakta ve bu köy içerisindeki çayırlarını biçmektedir. Köy arazisi gibi yayla arazisi de bölünebilmiş değildir.

Özyurt Köyü-Özyurt Yaylası (Kürsüne Mahallesi) İlişkileri

Bugünkü Dolunay Köyü ile eskiden bağlı olduğu Özyurt Köyü arasında bir çok ekonomik, sosyal, ailevi ilişkiler yaşanmıştır. Her şeyden önce 1988'e kadar iki yerleşme aynı muhtarlık tarafından temsil edilmekteydi. Bu nedenle ayrılma gerçekleşinceye kadar iki yerleşmenin ilişkilerinin ele alınması uygun olacaktır.

[18] İlgili kurul, 1 hukukçu, defterdar ve 1 uzman doktor ile İl Genel Meclisi üyesinden teşkil edilmiştir.

CamScanner ile tarandı

Eski Özyurt Yaylası yerleşme olarak 103 hane (1985) ve 713 nüfusa sahiptir. Aynı dönemde Özyurt Köyünün 159 hane ve 1170 nüfusa sahip olduğu dikkati çekmektedir.[19] Yayla bu iki yerleşme kümesinin ortak ekonomik yararlanma bölgesidir. Ancak mesafe faktörü yayladan yararlanma konusunda, yaylada oturan (yerleşik) aileler lehine önemli avantajlar sağlamaktadır. Söz konusu avantajlar, erken otlatma, kışlık kuru ot temini ve barınma kolaylığı gibidir. Kuşkusuz yaylaya 45 km. uzaklıktaki köy yerleşmesi için bu avantajlar geniş ölçüde ortadan kalkmaktadır.

Yayla sakinleri bağlı oldukları köyden son 50-60 yıldan beri (1985) zaman zaman ayrılan ailelerden oluşmaktadır. Bu nedenle her iki yerleşmede de birbirlerine komşuluk ve akraba ilişkileriyle bağlı insanlar yaşamaktadır. Ancak son zamanlarda (1985'ten beri) ortaya çıkan yayla, otlak, mera, orman anlaşmazlıkları aralarında kan bağı (akrabalık) bulunan bu insanların, birbirlerine acımasızca kin ve nefret duymalarına neden olmuştur. Yerinde yaptığımız incelemeler ve mahkeme kayıtlarına geçen ifadelerden anlaşıldığına göre bir çok yaralama ve öldürme ile sonuçlanan sosyal hadiseler yaşanmıştır.

Her iki yerleşme arasında ulaşım güçlükle yapılmaktadır. Kış mevsiminde ise bölgenin genelinde olduğu gibi tamamen ortadan kalkmaktadır. Bir çok resmî ve adlî işlemlerde Özyurt Köyü Muhtarlığı muhatap kabul edildiği için, yaylada yerleşenlere bu köy aracılığı ile bağlantı güçlükle sağlanabilmektedir. Ulaşım güçlüğü aynı zamanda yayladaki ailelerin, köylerinde bıraktıkları, halen mülkiyetleri kendilerine ait olan arazilerinin işlenmesini de engellemektedir. Bu güçlüğe iki yerleşme sakini arasındaki dargınlıklarda eklenince, bu tarım alanlarından yararlanmanın hemen hemen ortadan kalktığı söylenebilir. Ancak köydeki ailelerle yarıcılık, ortakcılık şeklinde bu tür faaliyetlerin sürmesi sağlanabilmektedir. Sonuçta böyle bir arayışın da kalıcı bir çözüm olmadığı, ilişkilerin gergin olduğu ailelerin baskılarından huzursuzluklar yaşanması endişesi ve ihtimali oldukça kuvvetlidir. Yani her iki yerleşmede de ilişkileri iyi olan ailelerin de, kopuk olan ailelerin de huzursuz olduğu dikkati çekmektedir.

Bütün bu koşullara rağmen yine de her iki yerleşmenin geçmişten gelen ilişkileri kısmen de olsa söz konusudur. Köydeki aileler yaylaya çıkma isteklerini ve haklarını ne pahasına olursa olsun sürdürmek istemekte, buna karşılık yaylada yerleşmiş olanlar yaylanın ekonomik özellikleri nedeniyle köydeki ekonomik avantajlarını terketmeye (satma bırakma) daha yakın gözükmektedirler. Kanaatimizce bu durumun iki önemli nedeni vardır.

1- Yaylanın yöre insanının yaşantısındaki ekonomik önemi ve ormandan yararlanma imkanları daha fazladır.

2- Yayladaki insanlar yaklaşık 100 yıla kadar[20] geçen yerleşim sürecinde, köylerindeki ekonomik avantajlarını (tarla-bahçe) zaman zaman ellerinden çıkarmışlardır. Diğer bir ifade ile yayladaki ekonomik avantajlarını köydekilere tercih etmişlerdir. Zaten söz konusu iki yerleşme sakini arasındaki problemin temel kaynağı da budur.

Sonuç olarak, iki yerleşmenin birbirine coğrafî anlamda ekonomik açıdan bağımlı olmasına karşılık yaylanın bağımsız köy olma isteği valilik ve İçişleri Bakanlığına intikal ettirilerek onanmıştır. Ancak üzerinde önemle durulması gereken asıl konu mevcut bir yerleşmeye yasal olarak *köy olur* veya *köy olamaz* demenin kolaylığı değildir. Aksine bir dizi mahkeme, bilirkişi kararları sonuçlarına rağmen iki yerleş-

[19] Erzurum İl Sağlık Müd. E.T.F.lerden değerlendirilmiştir.

[20] Yaylada yaşayanların ifadesidir.

CamScanner ile tarandı

menin ayrılmasının veya birleştirilmesinin köklü yasal zeminlere ve gerekçelere dayandırılması gerekliliğinin hissedilmesi ve çıkabilecek huzursuzlukların sezilmesi, farkedilebilmesi/memesi güçlüğüdür.

Görülen odur ki, Dolunay Köyü-Özyurt Köyü meselesi olarak düşünülmemesi gereken buna benzer davalar ve yerleşim bölgeleri anlaşmazlığı bir çok sosyal huzursuzluğun potansiyel kaynağı durumuna gelmiştir. Mutlaka, ülkemiz gibi bu tür sorunların sıkça karşılaşılabileceği bir coğrafyada ilgili yasa ve tüzüklerin açık-seçik olarak belirtilmesi gerekmektedir. Bu sağlanmadığı taktirde, yıllarca sürecek binlerce davanın doğması ve katlanılması güç sonuçların yaşanması gözden uzak tutulmamalıdır.

Özyurt Köyü

Erzurum İli, Şenkaya İlçesinin Akşar Bucağı'na[21] bağlı, 1995 yılı itibariyle 159 hanedan oluşan ve 1170 nüfusa sahip yerleşmedir. Köyün arazisi kuzeyden Gülveren ve Yanıkkaval, güneyden Söğütler ve İğdeli, doğudan Nişantaşı ile batıdan Yoğurtçular köyleri arazileri ile sınırlıdır (Şekil 1). Şenkaya ilçe merkezine 12 km. kadar kuzeyde yer almaktadır.

Hafif eğimli dağ eteğinde kurulmuştur. Arazisi nisbeten dalgalı bir topoğrafyaya sahiptir. Köyün kuzeyinde Çat Dağı (2558 m.) yer alır.

Karadeniz Bölgesi ile Doğu Anadolu karasal ikliminin geçiş alanında yer alan Şenkaya'da yükselti ve deniz tessislerine kapalılık nedeniyle sert karasal bir iklim hüküm sürer. En düşük ortalama aylık sıcaklığın Ocak'ta (-10.1 °C) görüldüğü yörede, en yüksek aylık sıcaklık ortalamasının Ağustos'ta (20.0 °C) gerçekleştiği görülür. Yıllık ortalama sıcaklık değeri ise Doğu Anadolu'nun Erzurum ve Kars İstasyonları değerleri kadardır (4.1 °C). Donlu günler sayısının 125-195 gün kadar olduğu yörede, yıllık yağış tutarı 578 mm. kadardır. Yağışın yıl içerisinde dağılışı açısından karasal yağış rejimi özelliği görülür (Tablo 2, Şekil 3,4). En yüksek yağışlar ilkbahar ve yaza, en düşük yağış değerleri son bahar ve kış mevsiminde gerçekleşmektedir. Nitekim, yağışların % 34.3'ü ilkbaharda, % 26'sı yaz mevsiminde düşerken, sonbahar ve kış mevsiminde düşen yağışların payı ancak % 40 kadardır (Sonbahar % 19.7, kış % 19.7).

Tablo 2. Özyurt Köyü'nde (Şenkaya) Yağış ve Sıcaklıkların Yıl İçindeki Değişimi (1963-1985).

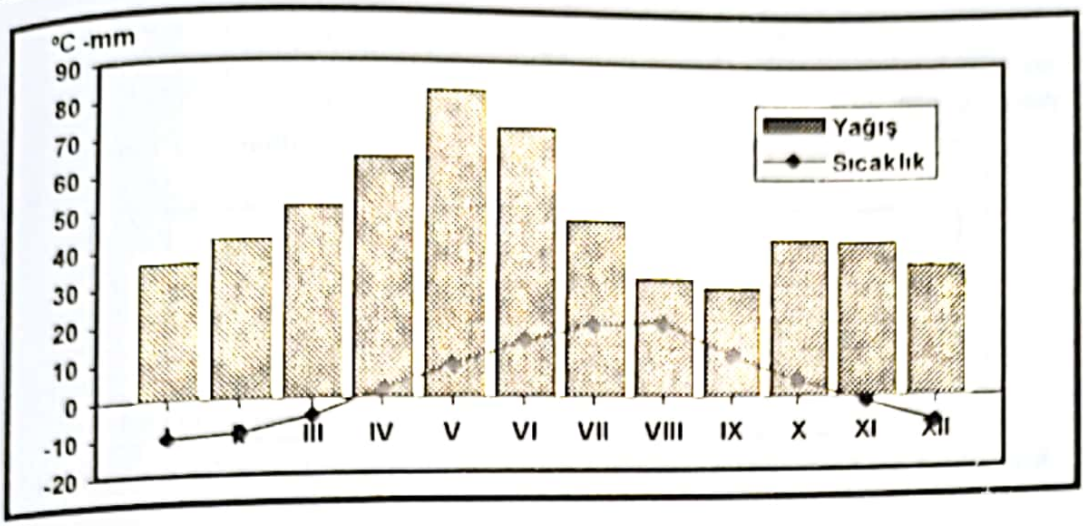
Aylar	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Yıllık
Sıcaklık °C	-10.1	-8.9	-4.2	2.6	8.9	14.7	19.6	20.0	11.0	4.5	-1.0	-7.1	4.1
Yağış (mm)	36.5	42.2	51.3	64.3	82.8	72.4	47.7	31.8	29.4	42.5	42.0	35.4	578.3

Kaynak: Yakınlığı nedeniyle Şenkaya Meteoroloji İstasyonu verileri esas alınmıştır.

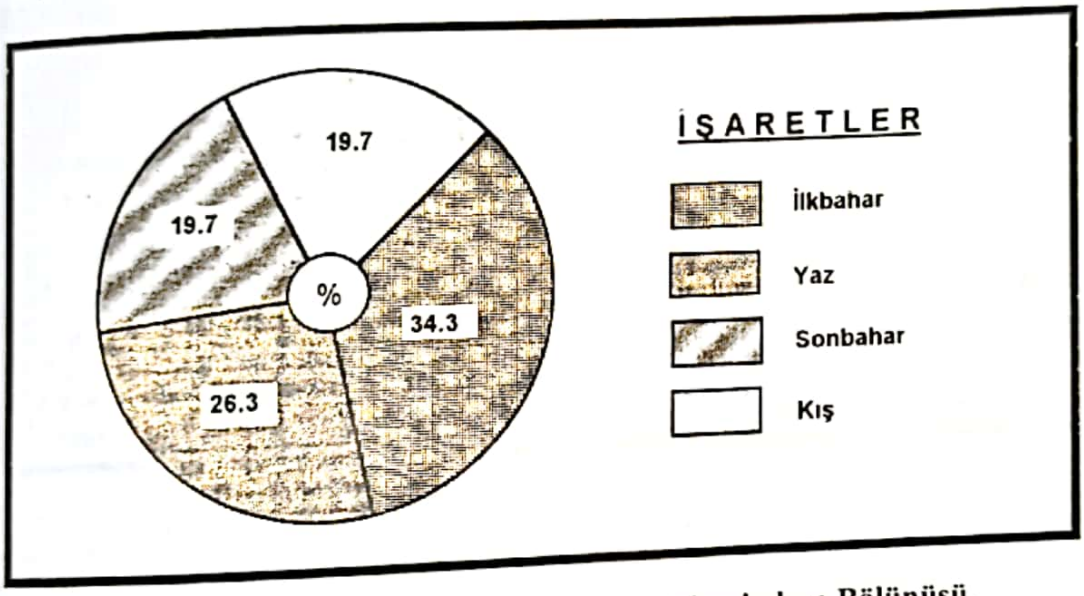
Hidroğrafik açıdan Oltu Çayı havzasına dahil olan yörede başlıca akarsuları Tetirkoş ve Akşar dereleri oluşturur. Kaynaklarını Allahüekber Dağları'ndan alan bu dereler yaz kış akışlıdır. Bu dağların kuzey doğuya bakan yamaçlarından kaynaklarını alan derelerin bir bölümü Kura Çayı su toplama havzasına dahildir. Bu yönüyle Özyurt Köyü arazisi Oltu Çayı, Özyurt Yaylası (şimdiki Dolunay Köyü) toprakları-nın bir bölümü ise Kura (Kür) Çayı Havzasına dahildir.

[21] Özyurt Köyü, 3.3.1994'e kadar aynı ilçenin Kömürlü Bucağı'na bağlı idi.

CamScanner ile tarandı

Şekil 3. Özyurt Köyü (Şenkaya)'nde Yağışın Aylara Bölünüşü.

Şekil 4. Özyurt Köyü (Şenkaya)'nde Yağışın Mevsimlere Bölünüşü.

Köy arazisi genellikle kestane renkli step topraklarına yer verirken, yamaçlarda kolüvyal, eğimin arttığı yerlerde taşlık kayalıklar şeklinde topraklardan oluşur.

Orman alt sınırının 1800-2000 m.'den başladığı yörede, köy yerleşmesi ve arazisi orman sınırı dahilinde yer almasına rağmen son derece çıplak bir araziye sahiptir. Antropojen orman alanı olabileceğini düşündüğümüz arazi tarla tarımı arazilerine dönüştürülmüştür. Bölgenin genelinde olduğu gibi, ormanın tahribinden geriye kalan tek tük dikenli çalılık ve dağ stebi (sık bir geven-kekik, çoban yastığı, cılız otlar) gelişimi dikkati çekmektedir. Tepelerin güneye bakan yamaçlarına has olan bu manzara, kuzeye bakan yamaçlarda bozularak, daha sık ve gür otsu formasyonlarla, meşeliklere yer vermektedir.

Özyurt Köyü 1985 yılına kadar 1618 nüfuslu ve iki ayrı mahalleden oluşan nüfusça büyükçe bir köy yerleşmesiydi. Ancak 1985'ten sonra Köyün mahallesi olan Dolunay (Özyurt Yaylası-Kürsüne Yaylası) yerleşme çekirdeğinin 1988'de bu köyden ayrılmasıyla 1990'da nüfusu 954'e gerilemiştir (Tablo 3, Şekil 5). Buna rağmen 1955'ten günümüze kadar artışlarını değerlendirdiğimiz köyde, nüfusun sürekli bir

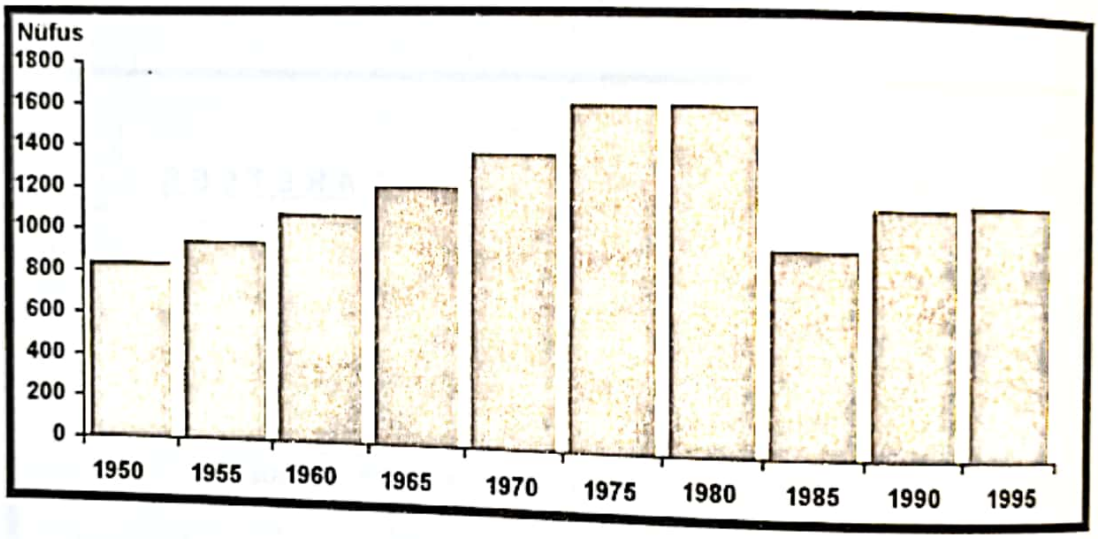
CamScanner ile tarandı

artış seyri izlediği dikkati çekmektedir. Köylerin göçler nedeniyle sürekli boşaldığı ülkemizde, bu demografik gelişme, ilgili köyün yaylasıyla birlikte gelir kaynaklarının nispeten iyi olduğunu belgelemektedir.

Tablo 3. Özyurt Köyü Nüfusunun Sayım Dönemleri İtibariyle Değişimi (1955-1995, 1955 100 kabul edilerek).

Yıllar	Nüfus	Artış	Yıllar	Nüfus	Artış
1955	839	100.0	1980	1 612	192.1
1960	954	113.7	1985	1 618	192.8
1965	1 079	128.6	1990	954	113.7
1970	1 217	145.1	1994	1 149	136.9
1975	1 378	164.2	1995	1 170	139.4

Kaynak: D.İ.E. bültenleri ve Erzurum Sağlık Müdürlüğü E.T. F.lerinden yararlanılmıştır.
* Nüfustaki azalma mahalle nüfusunun ayrı sayılmasıyla ilgilidir.

Şekil 5- Özyurt Köyü Nüfusunun Yıllara Göre Değişimi

Demografik açıdan Özyurt Köyü nüfusu *genç bir nüfus yapısı* ve *gelişen bir nüfus piramidi* özelliklerine sahiptir (Tablo 4-5, Şekil 6-7). Kırsal yerleşmelerin aksine sayım dönemlerinin büyük bölümünde erkek nüfus fazlalığı görülmesi nüfusun ayrı bir özelliğidir. Genellikle göç vermeyen yörelerin nüfusunun belirgin bir özelliği olan bu durum, 1955, 1960, 1990 ve 1995 nüfuslarında açıkça görülmektedir. Özellikle 1995 yılında nüfusun cinsiyet oranı[22] 108 gibi yüksek bir değer taşımaktadır. Bu ifadelerin en kestirme sonucu köyden göçlerin azlığını ortaya koymasıdır.

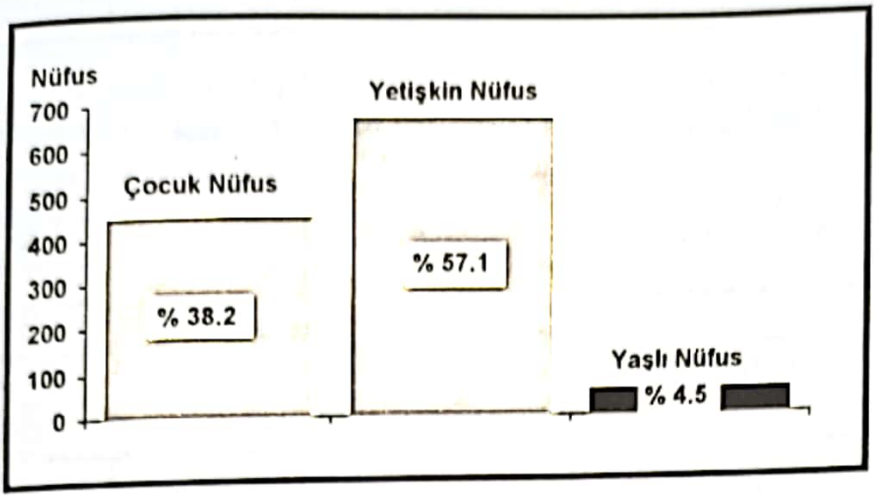
Tablo 4- Özyurt Köyü Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına Bölünüşü (1995).

Yaş Grupları	Nüfus	%'si
Çocuk Nüfus (0-14)	447	38.2
Yetişkin Nüfus (15-64)	668	57.1
Yaşlı Nüfus (65+)	55	4.7
Toplam	**1 170**	**100.0**

Kaynak: Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü, İstatistik Şube Müdürlüğü Kayıtlarından Değerlendirilerek.

[22] Nüfusta cinsiyet oranı 100 veya 1000 kadın nüfusa düşen erkek nüfusu ifade eder.
0-14+65 ve yukarı yaş nüfus

CamScanner ile tarandı

Şekil 6- Özyurt Köyü Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına Bölünüşü (1995).

Tablo 4 ve Şekil 6'nın incelenmesinden de anlaşılacağı üzere Özyurt Köyü nüfusunda bağımlılık oranı[23] da düşüktür. Köyde çalışmayan 502 kişiye karşılık iktisaden faal olan 668 kişi vardır. Bu iki değerden hareketle yapılan hesaplarla köyde çalışan her 100 kişinin bakmakla yükümlü oldukları 75 nüfus daha vardır. Yane köyde bağımlı nüfus oranı % 75 tir. Ancak bu sayısal değer gerçeği ifade etmekten uzaktır. Çünkü yörede hakim ekonomik faaliyet ekme biçme ve hayvancılık olduğu için bütün yıla yayılmış bir tarımsal faaliyet söz konusu olmadığı gibi faal nüfusun tamamı da bu işlerle yoğun olarak uğraşmamaktadır. Bir nevi gizli işsizlik problemi yaşanmaktadır.

Özyurt Köyünden dışarıya göçleri Erzurum, Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa gibi büyük merkezler toplamaktadır. Göç nedenleri arasında ekonomik ve kültürel motivasyonlar ağırlıktadır.

Özyurt Köyünde 1995 yılında 79'u erkek 90'ı kız olmak üzere 169 ilkokul öğrencisi vardı. Derslik sayısı 3 olan köy okulunda, 2 lojman bulunmakta ve 3 öğretmen görev yapmaktaydı.

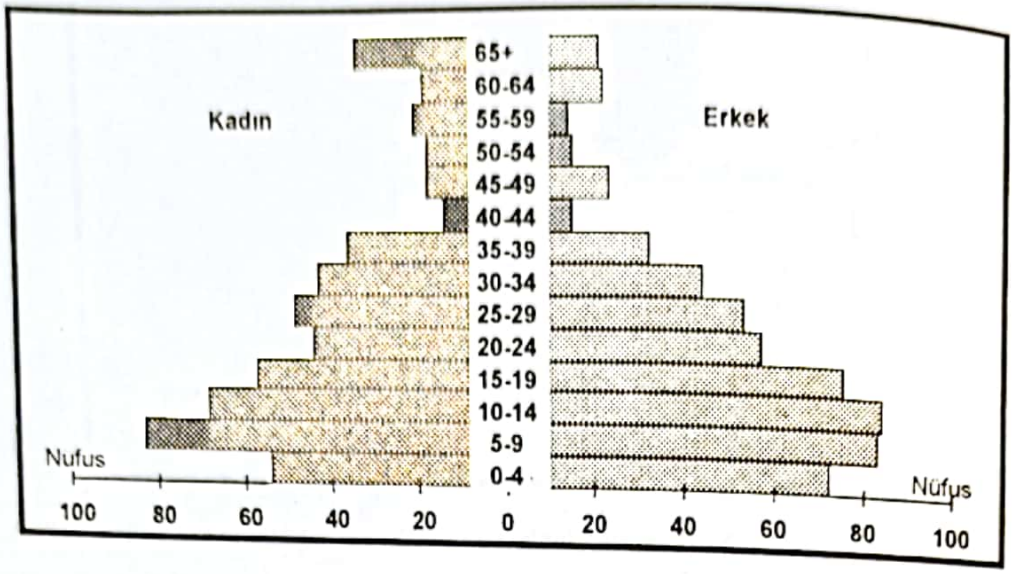
Tablo 5- Özyurt Köyü Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Bileşimi (1995).

Yaş Dilimleri	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	72	57	129
5-9	83	83	166
10-14	84	68	152
15-19	75	57	132
20-24	57	44	101
25-29	53	48	101
30-34	44	43	87
35-39	32	36	68
40-44	15	14	29
45-49	23	18	41
50-54	15	18	33
55-59	14	21	35
60-64	22	19	41
65-69	10	18	28
70+	11	16	27
Toplam	610	560	1170

Kaynak: Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü, İstatistik Şube Müdürlüğü kayıtlarından.

[23] Bağımlı, Nüfus Oranı: $\frac{\text{15-64 yaş grubu nüfus}}{\text{15-64 yaş grubu nüfus}} \times 100$ formülüyle bulunur.

CamScanner ile tarandı

Şekil 7. Özyurt Köyü'nün Nüfus Piramiti (1995).

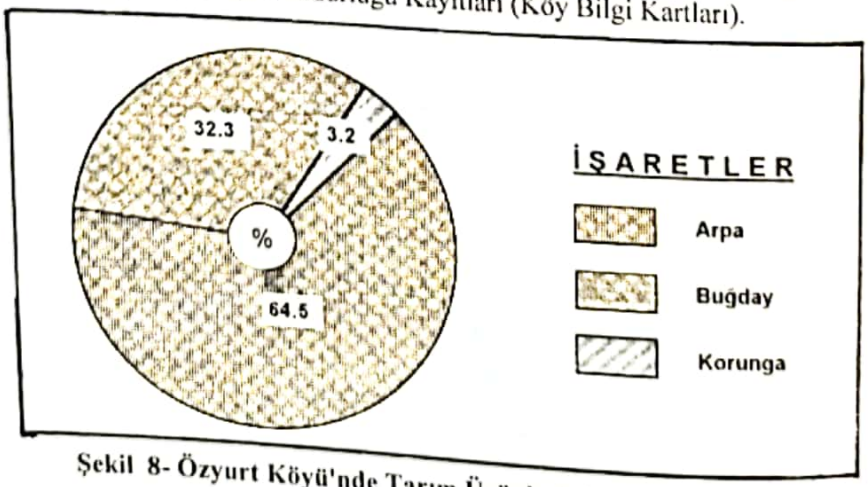
Yerleşme yeri olarak Çat Dağı'nın (2558 m.) güney yamacının eteklerine kurulan köy toplu dokuludur. Dar sokakları olan Doğu Anadolu'nun tipik taş duvarlı, toprak örtülü konutların oluşturduğu plansız bir yerleşmedir. Çatı örtü malzemesi olarak yer yer galvenize sac örtüsünün de kullanıldığı dikkati çekmektedir. Bu durum Doğu Anadolu genelinden biraz yağış değerlerinin yükselmesiyle ilgilidir. İnsan eseri bir planlamanın söz konusu olmadığı yerleşme şekil itibariyle yamaçta kurulan topoğrafyaya uygunluğu olan dikdörtgen şekilli olarak gelişmiştir.

Özyurt Köyü'nde başlıca ekonomik faaliyetleri tahıl tarımı ve hayvancılık oluşturur. Orman işçiliği de ekonomik yapıda diğer bir önemli uğraşıdır. Ekilen ürünler arasında arpa (1800 da.) başta gelir (Tablo 6, Şekil 8). Buğday (600 da.) ve korunga üretilen diğer önemli tarım ürünleridir.

Tablo 6- Özyurt Köyünde Tarım Ürünlerinin Ekiliş Durumu (1995).

Ürünler	Ekiliş (da.)	%'si
Arpa	1 200	64.5
Buğday	600	32.3
Korunga	60	3.2
Toplam	**1 860**	**100.0**

Kaynak: Şenkaya İlçe Tarım Müdürlüğü Kayıtları (Köy Bilgi Kartları).

Şekil 8- Özyurt Köyü'nde Tarım Ürünlerinin Ekiliş Durumu.

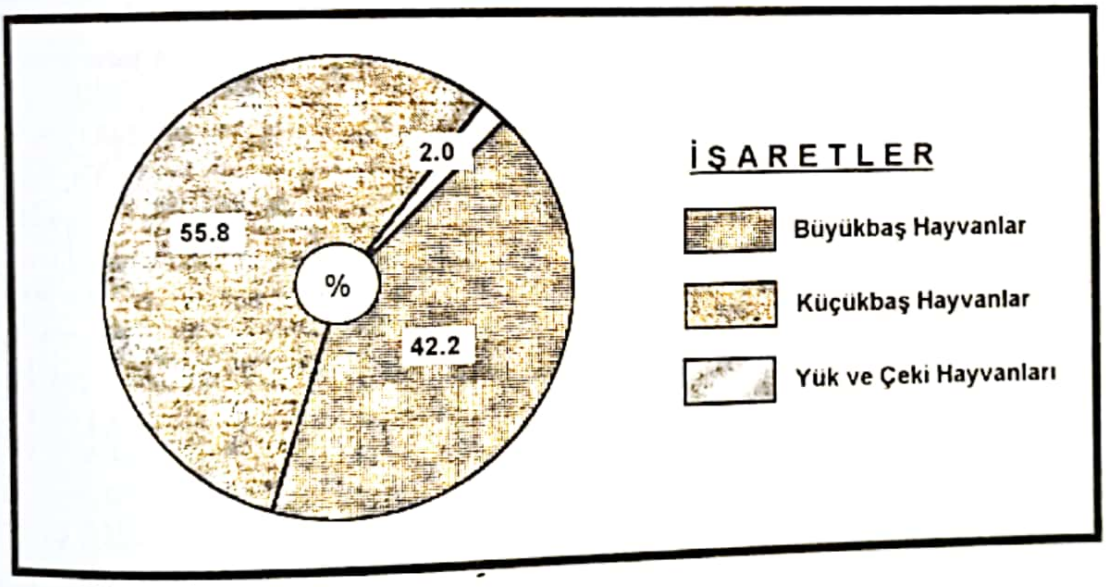
CamScanner ile tarandı

Hayvancılığın küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliğine dayandığı köyde, 1996 yılı itibariyle 629 büyükbaş ve 831 küçükbaş hayvan bulunuyordu (Tablo 7, Şekil 9). Tarımda hâlâ hayvan gücünden geniş ölçüde yararlanılan köyde 29 yük ve çeki hayvanı (8 katır, 18 öküz ve 3 at) vardı. Ayrıca 1030 kadar kümes hayvanı beslenmekteydi.

Tablo 7- Özyurt Köyü Hayvan Varlığının Hayvan Türlerine Göre Dağılımı (1995).

Hayvan Türleri	Sayısı	%'si	Kendi Grubu İçindeki %'si
Büyükbaş Hayvanlar	**629**	**42.2**	**100.0**
Sığır	629		100.0
Küçükbaş Hayvanlar	**831**	**55.8**	**100.0**
Koyun	672		80.8
Keçi	157		19.2
Yük ve Çeki Hayvanları	**29**	**2.0**	**100.0**
Öküz	18		62.0
Katır	8		27.6
At	3		1.3
Toplam	**1 489**	**100.0**	**100.0**

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü Köy Bilgi Kartlarından

Şekil 9- Özyurt Köyü Hayvan Varlığının Türlere Göre Dağılımı (1995).

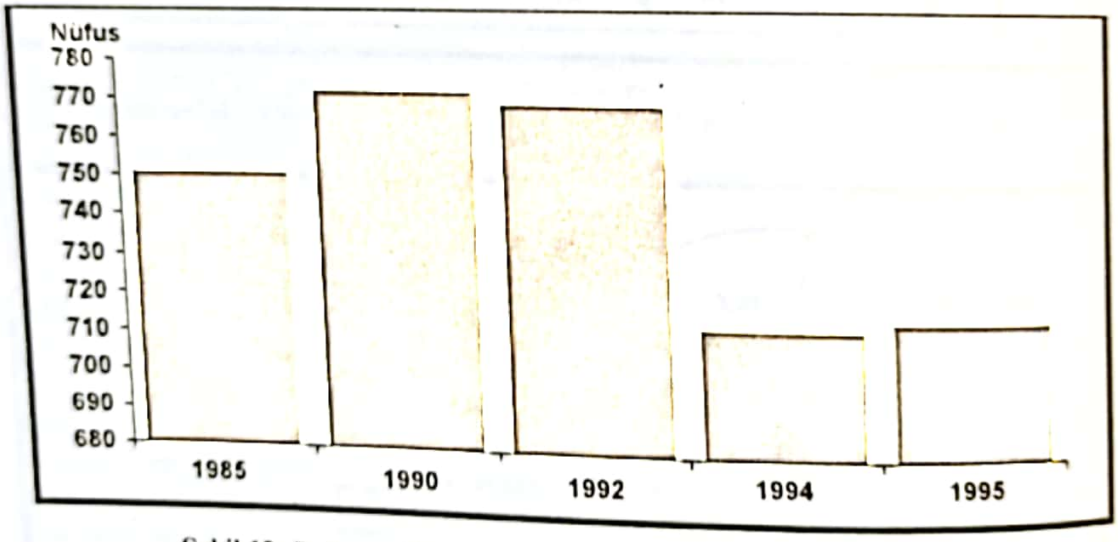
CamScanner ile tarandı

Dolunay 1988'de köy olduğunda nüfusu 700'ü bulmaktaydı. Gerçekten de 1985'te 751 olan köy nüfusunu 1990'da 772, 1992'de 769, 1994'te 715 ve 1995'te 713'tür (Tablo 9, Şekil 12). Hane sayısı 107 olan bu yerleşmede de nüfus yapısı genç(dinamik) bir özellik gösteriyordu. Nitekim 1994 nüfusuna göre (715 kişi) köyde çocukların oranı % 40.8(292) kadardı. Yetişkinlerin oranının % 55.2(395) olduğu köyde yaşlı nüfusun ise sadece % 3.9(28)'luk bir oranı vardı (Tablo 10-11, Şekil 13-14).

Tablo 9- Dolunay Köyü (Özyurt Yaylası) Nüfusundaki Yıllar İtibariyle Değişmeler (1985-1995, 1985 100 kabul edilerek).

Yıllar	Nüfus	Artış
1985[1]	751	100
1990[2]	772	103
1992[3]	769	103
1994[4]	713	95
1995[4]	715	95

Kaynak: (1) Özel Sayım Sonuçları, (2) D.İ.E. Genel Nüfus Sayımı, (3) Yerinde Yaptığımız Tespitlerden, (4) Erzurum İli Sağlık Müdürlüğü İstatistik Şube Müdürlüğü Arşivi Ev Halkı Tespit Fişlerinden Yararlanılarak.

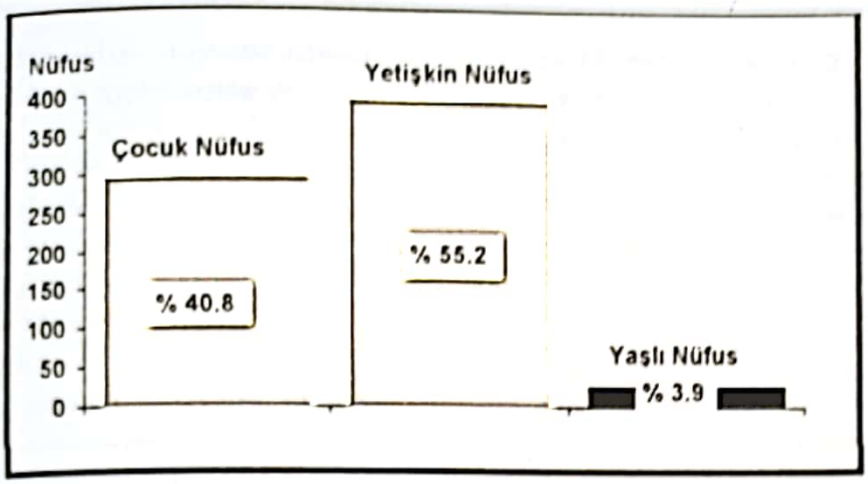
Şekil 12- Dolunay Köyü Nüfusunda Görülen Artışlar (1985-1995)

Tablo 10- Dolunay Köyü Nüfusunun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (1994).

Yaş Grupları	Nüfus	%'si
Çocuk Nüfus (01-14)	292	40.8
Yetişkin Nüfus (15-64)	395	55.2
Yaşlı Nüfus (65+)	28	3.9
Toplam	**715**	**100.0**

Kaynak: Erzurum İli Sağlık Müdürlüğü İstatistik Şube Müdürlüğü E.T.F.'lerinden.

CamScanner ile tarandı

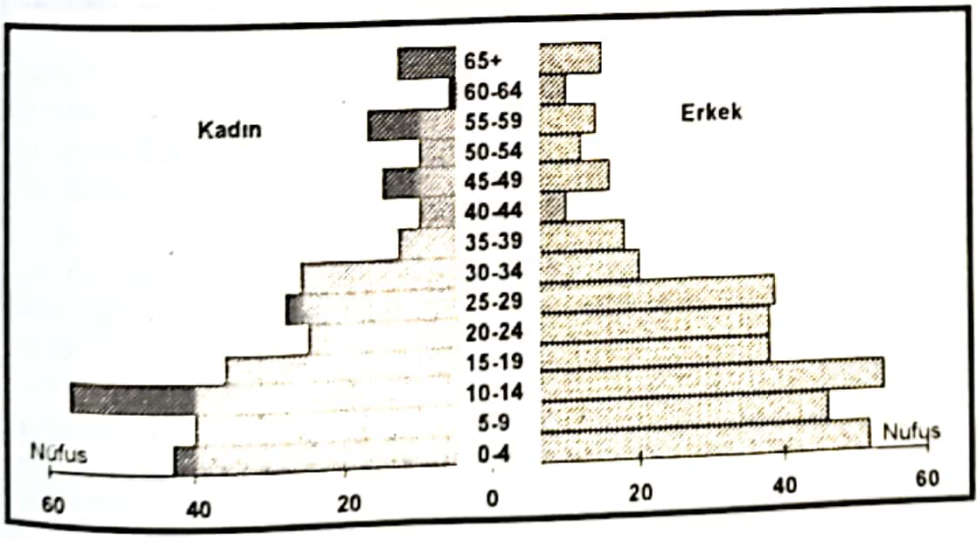

Şekil 13- Dolunay Köyü Nüfusunun Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına Bölünüşü (1994).

Tablo 11- Dolunay Köyü Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Bileşimi (1994).

Yaş Dilimleri	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	52	43	95
5-9	46	40	86
10-14	54	57	111
15-19	38	36	74
20-24	38	25	63
25-29	33	28	61
30-34	20	26	46
35-39	18	13	31
40-44	10	10	20
45-49	16	15	31
50-54	12	10	22
55-59	14	17	31
60-64	10	6	16
65+	15	13	28
Toplam	**376**	**339**	**715**

Kaynak: Erzurum İli Sağlık Müdürlüğü İstatistik Şube Müdürlüğü E.T.F.'lerinden.

Şekil 14- Dolunay Köyü'nün Nüfus Piramiti (1994).

CamScanner ile tarandı

Tablo 10 ve 11 ile Şekil 13 ve 14'ün incelenmesinden de anlaşılacağı üzere Dolunay Köyü nüfusunda cinsiyet oranı 110.9 gibi erkek nüfus lehine görülmektedir. Kuşkusuz bu demografik gelişme yöreden göçlerin oldukça düşük gerçekleşmesinin sonucudur.

Dolunay Köyü ilkokulunda 1985 yılı itibariyle 62 erkek ve 52 kız olmak üzere 114 öğrenci öğrenim görmekteydi. Aynı yıl köyde ilkokulun 2 derslik, 1 lojman donanımı ile 2 öğretmeni bulunuyordu.

Yerleşme özellikleri açısından çok dikkat çekici bir yerleşme olan Dolunay Köyü, çevresindeki yayla yerleşmeleri arasında hemen hemen tek köy yerleşmesidir. Ancak yörede daha önce de Köşkköyü, yayla yerleşmesi iken köye dönüşmüş diğer bir yerleşmedir.

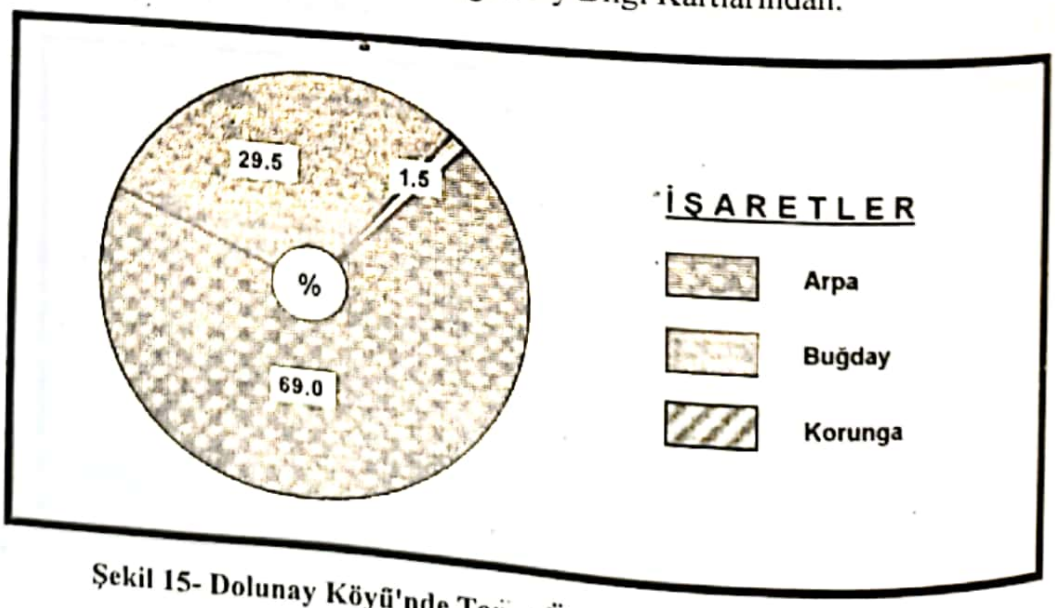
Toptaş deresinin yayvan vadisinin güney yamacında 2270 m. yükseltide kurulmuş yayla yerleşmesi, yüksek boylu çayırlar içerisinde orman üst sınırına erişilen bir konumda kurulmuştur (Fotoğraf 3). Temel arazinin andezit ve bazalt lavlarından oluştuğu bölgede horizonlaşmanın gelişmediği dağ ve çayır toprakları oluşmuştur. Henüz geçici yerleşme özelliğini de kısmen muhafaza eden yerleşmede aile konutlarının bir bölümü nisbeten düzenli yapı elemanlarına sahiptir. Ancak bazı aile konutları ve eklentilerinde ilkel yapı teknikleri ve kullanım planları dikkati çeker.

Ekonomik faaliyetlerin hayvancılık, tahıl tarımı şeklinde belirlendiği yörede orman işçiliği de önemli bir geçim kaynağıdır. Yörede en fazla ekimi, yapılan ürünler, yetişme sınırına yaklaşmış buğday ve arpa gibi tahıllardır. Çok az miktarda da korunga tarımı yapılmaktadır. Yaklaşık 1400 da. arpa, 600 da. buğday ve 30 da. kadar da korunga ekimi gerçekleştirilmektedir (Tablo 12, Şekil 15).

Tablo 12- Dolunay Köyü'nde Tarım Ürünleri Ekiliş Durumu (1994).

Ürünler	Ekiliş (da.)	%'si
Arpa	1 400	69.0
Buğday	600	29.5
Korunga	30	1.5
Toplam	**2 030**	**100.0**

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü Köy Bilgi Kartlarından.

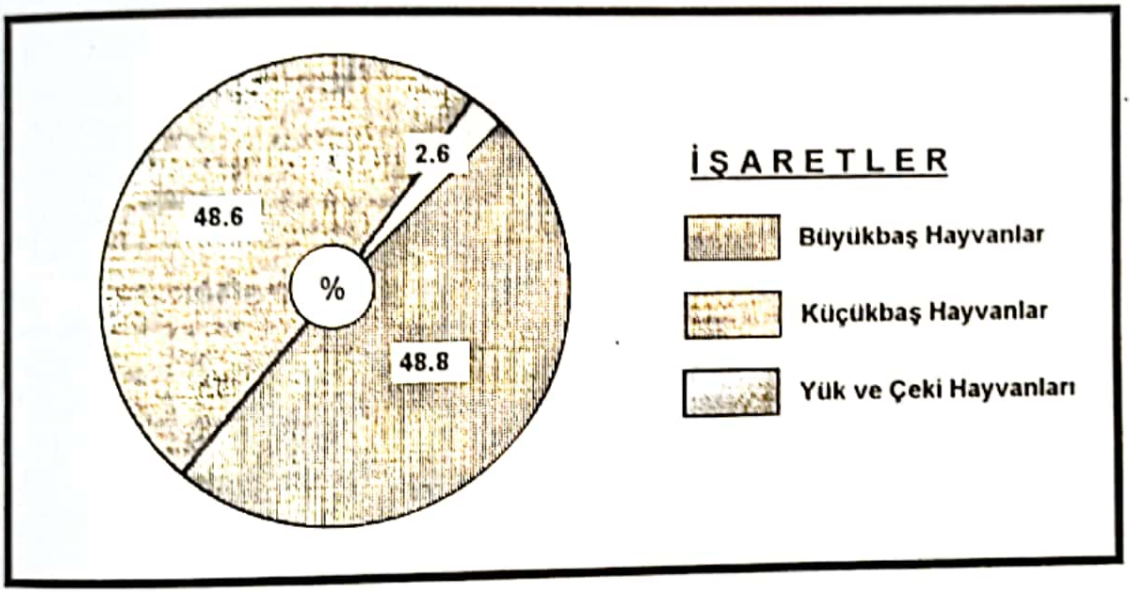
Şekil 15- Dolunay Köyü'nde Tarım Ürünleri Ekiliş Durumu (1995).

CamScanner ile tarandı

Tablo 13- Dolunay Köyü Hayvan Varlığının Türlere Göre Dağılışı (1995).

Hayvan Türleri	Sayısı	%'si	Kendi Grubu İçindeki %'si
Büyükbaş Hayvanlar	**542**	**48.8**	**100.0**
Sığır	542		100.0
Küçükbaş Hayvanlar	**545**	**48.6**	**100.0**
Koyun	500		90.5
Keçi	45		9.5
Yük ve Çeki Hayvanları	**29**	**2.6**	**100.0**
Öküz	15		51.7
Katır	11		38.0
At	3		1.2
Toplam	**1 121**	**100.0**	**100.0**

Kaynak: İlçe Tarım Müdürlüğü Köy Bilgi Kartlarından.

Şekil 16. Dolunay Köyü Hayvan Varlığının Türlere Göre Dağılışı (1995).

Hayvancılığın ağırlıklı ekonomik faaliyeti oluşturduğu köyde 1995'te 547 büyükbaş hayvan, 500 kadar koyun ve 45 keçi olmak üzere 545 kadar küçükbaş hayvan beslenmekteydi.

Tarımsal faaliyetlerin büyük çoğunluğuyla makinalarla yapıldığı yörede 25 kadar traktör ve çeşitli ekipmanı bulunmaktaydı. Ancak traktörler daha çok orman işçiliği konusunda kullanılmaktaydı. Böyle olmakla beraber yöre tarımında ilkel araçlara ve hayvan gücüne de başvurulduğu dikkati çekmektedir. Bu amaçla 1995'te köyde 11 adet öküz, 3 adet at, ve 13 kadar katır olmak üzere toplam 27 yük ve çeki hayvanı ile 15 karasaban ve 8 hayvan pulluğu bulunuyordu (Tablo 13, Şekil 16).

Özyurt Yaylası veya bugünkü Dolunay Köyü 1995 yılında birçok köy yerleşmesinden bile nüfus, hayvan varlığı, arazi büyüklüğü, çevre köyler için verdiği sağlık ocağı, ilkokul hizmetleri gibi özellikleri ile önemli bir yerleşmedir. Ayrıca köyde bulunan iki adet marangoz atölyesi ve demir kaynak-doğrama atölyesi ile çevre yayla ve köy yerleşmelerine de hizmet vermektedir.

Köyün ticari ilişkileri ve dolayısıyla ulaşım bağlantıları bağlı bulunduğu ilçeden (Şenkaya) çok daha yakın olan Göle ile gelişmiştir. Arazi ve orman yollarıyla Göle-

CamScanner ile tarandı

Şenkaya karayoluna ulaşan köylüler Şenkaya'ya 35 km., Göle'ye ise 12 km. yol katederek ulaşmaktadırlar. Yine de idari açıdan bağlı olduğu ilçeyle bir takım yönetimle ilgili ilişkileri vardır. Köy olmadan önce, bir takım resmi yazılar Özyurt Köyüne gelmekte yaylada oturanlarda Özyurt Köyü'nde oturuyorlarmış gibi değerlendirilmekteydi. Bunun sonucunda bazı önemli resmî işlemlerin ve evrakların gecikmesine neden olmaktaydı. Örneğin, askerlik çağrı belgeleri, mahkeme davetiyeleri gibi. Ancak köy tüzel kişilik kazanınca bu durumlar ortadan kalkmıştır.

Sonuç olarak, coğrafyanın beşerî olayları belirlemedeki rolü son derece açıktır. İnsanların istekleri bazen coğrafî engellerle ertelenebilmektedir. İdarî mekanizma da buna uymak zorundadır. Dolunay Köyü bu konuda tespit edebildiğimiz yeni bir örnektir. Ancak köy yerleşme sayısı 36 000'i geçen ülkemizde, bir bu kadar da yayla, mezraa gibi geçici yerleşmenin ve köye bağlı yerleşmenin bulunduğu göz önünde bulundurulursa buna benzer örnekler giderek artacaktır. Bu özellik zaten yerleşmenin doğasında vardır. Bize düşen görev yeni oluşan köylerle ilgili davalarda bazı hususların gözönünde bulundurulması gerektiğinin hatırlatılmasıdır. Bunları ana başlıklar halinde özetlersek yapılması gerekenin şunlar olduğu görülür.

1-Davalı köy ve bağlısı sorununda idari heyetlerden çok aynı yetkiyle bilirkişi heyetine yer verilmelidir.

2-Oluşturulacak heyette, mutlaka, coğrafyacı, hukukçu, iktisatçı, ziraatçi ve ormancı uzmanlara görev verilmelidir.

3-Davalar uzun sürmemeli, böyle problemi olan yerleşme üniteleri önceden tespit edilerek bir plan dahilinde oluşumlar sağlanmalı.

4-Köy oluşturulmaları, yasal temellere dayandırılarak (nüfus, yerleşme yeri, ekonomik faaliyetler gibi) çıkacak anlaşmazlıklar en aza indirilmeye gayret edilmelidir.

5-Varsa önceden yaşanmış bazı sosyal hadiseler (kan davası, yaralama v.s.) bu durumda, küskün aileler barıştırılmalı, uzak alanlarda iskanlarına ikna edilmelidir.

6-Bununla ilgili yurdumuzun çeşitli yörelerinden örnekler taranmalı ve gösterilmelidir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

ALAGÖZ, C.A.,1993, *Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları*. Ankara Üniv. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Prof. Cemal Arif ALAGÖZ'ün anısına, Sayı: 2. Ankara, s.1-51.

DOĞANAY, H., 1993, Coğrafya'ya Giriş I, *Metotlar-İlkeler ve Terminoloji*. İkinci Baskı, Gazi Büro Kitabevi , Ankara.

DOĞANAY, H., 1994, Türkiye Beşerî Coğrafyası Gazi Büro Basımevi, Ankara

EMİROĞLU, M., 1977, Bolu'da Yaylalar ve Yaylacılık, Ankara Üniv., D.T.C.F.Yay.No: 272, Ankara.

İZBIRAK, R., 1986, Coğrafya Terimleri Sözlüğü M.E.B. Ankara.

ÖGEL, B., 1985, Türk Kültür Tarihine Giriş. Türklerde Köy ve Şehir Hayatı, *Göktürklerden Osmanlılara*, 2. baskı, Külktür ve Turizm Bakanlığı Yay., 638, Kültür Eserleri Dizisi 46, Ankara.

ÖZEY, R., 1984, *Coğrafî Bölgeler Perspektifinde Kalkınma Modelleri*. Türk Coğrafya Dergisi Prof.D.H.Hilmi Karaboran'ın Anısına Sayı 29, İstanbul, s.115-124.

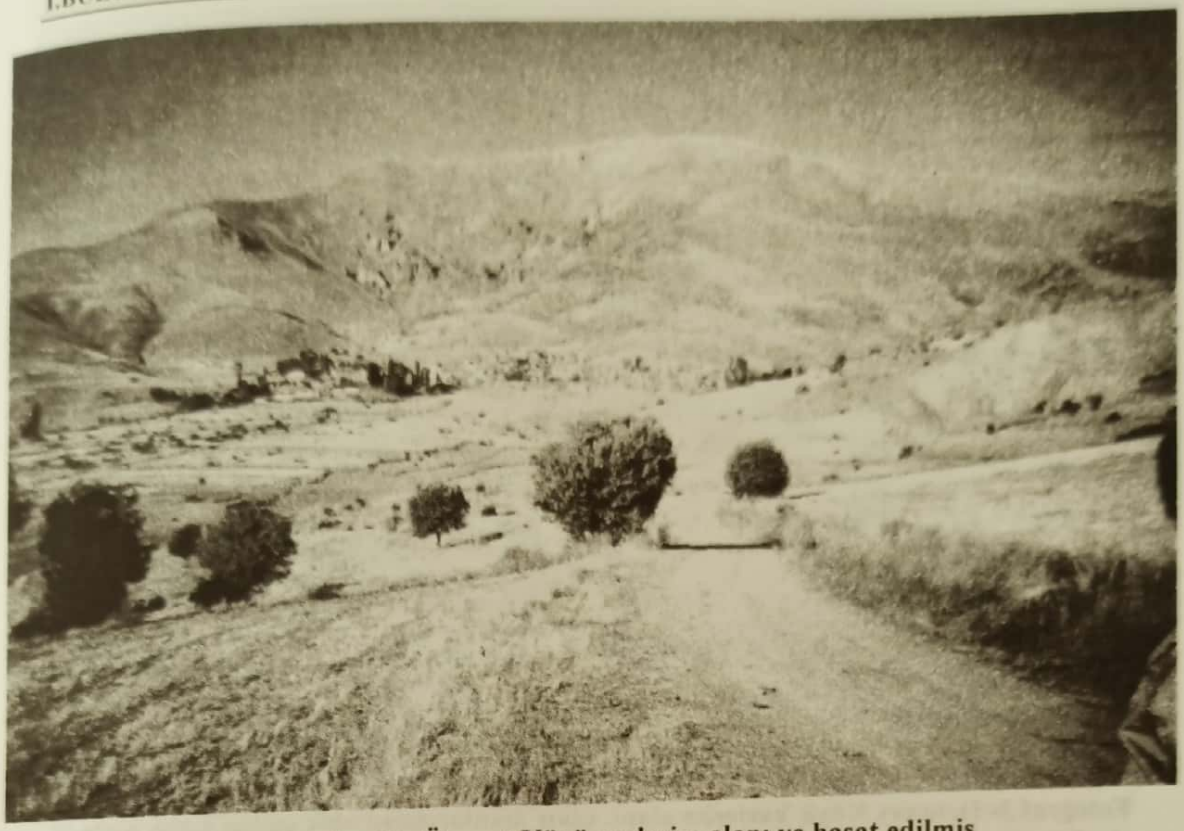
SERGÜN, Ü., 1975, Beşerî Coğrafya Açısından Bir Araştırma, Uluova. İstanbul Üniv. Edebiyat Fak.Yay. No: 2029, İstanbul.

TANOĞLU, A., 1966, Nüfus ve Yerleşme, Cilt I, İstanbul Üniv. Yay. No: 1183, Edebiyat Fak. Coğrafya Enst. Neşriyatı No:45, İstanbul.

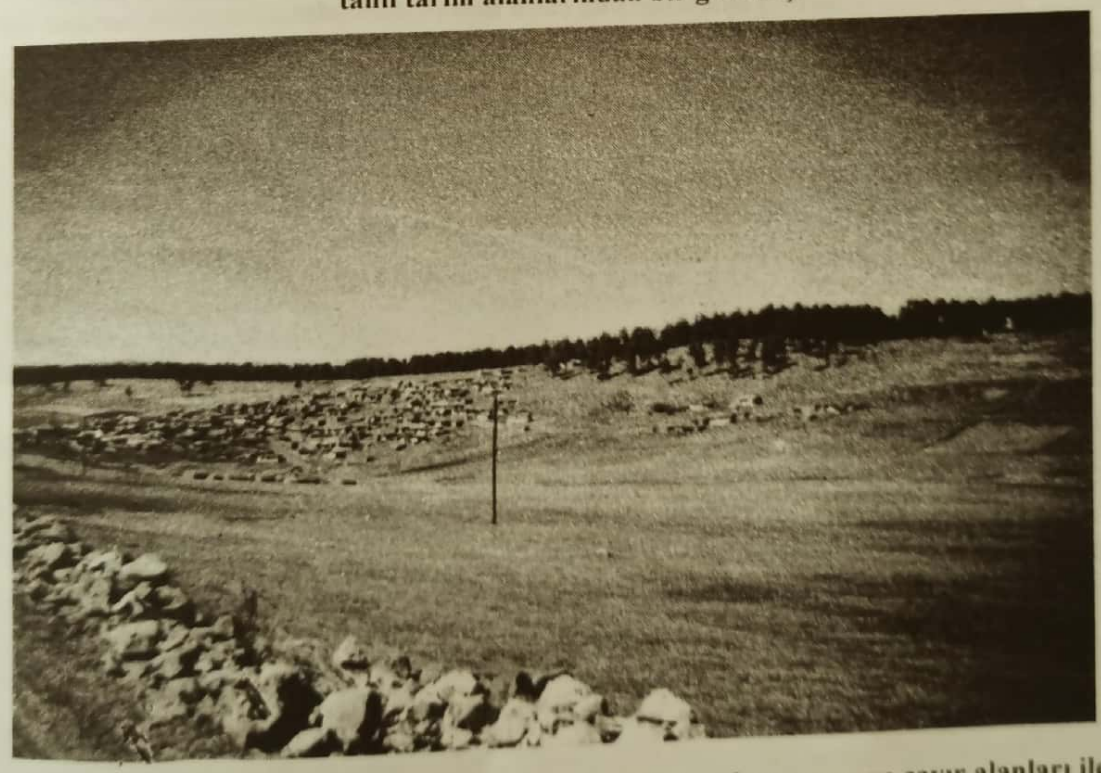
TUNÇDİLEK, 1967, Türkiye İskân Coğrafyası, Kır İskanı-Köyaltı İskân Şekilleri. İstanbul Üniv. Edebiyat Fak. Yay. No: 1283, Coğrafya Enstitüsü Yay. No: 49, İstanbul.

YÜCEL, T., 1987, *Türrkiye'de Kır Yerleşme Şekilleri* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Dergisi, Ankara Üniv. Basımevi, Ankara.

CamScanner ile tarandı

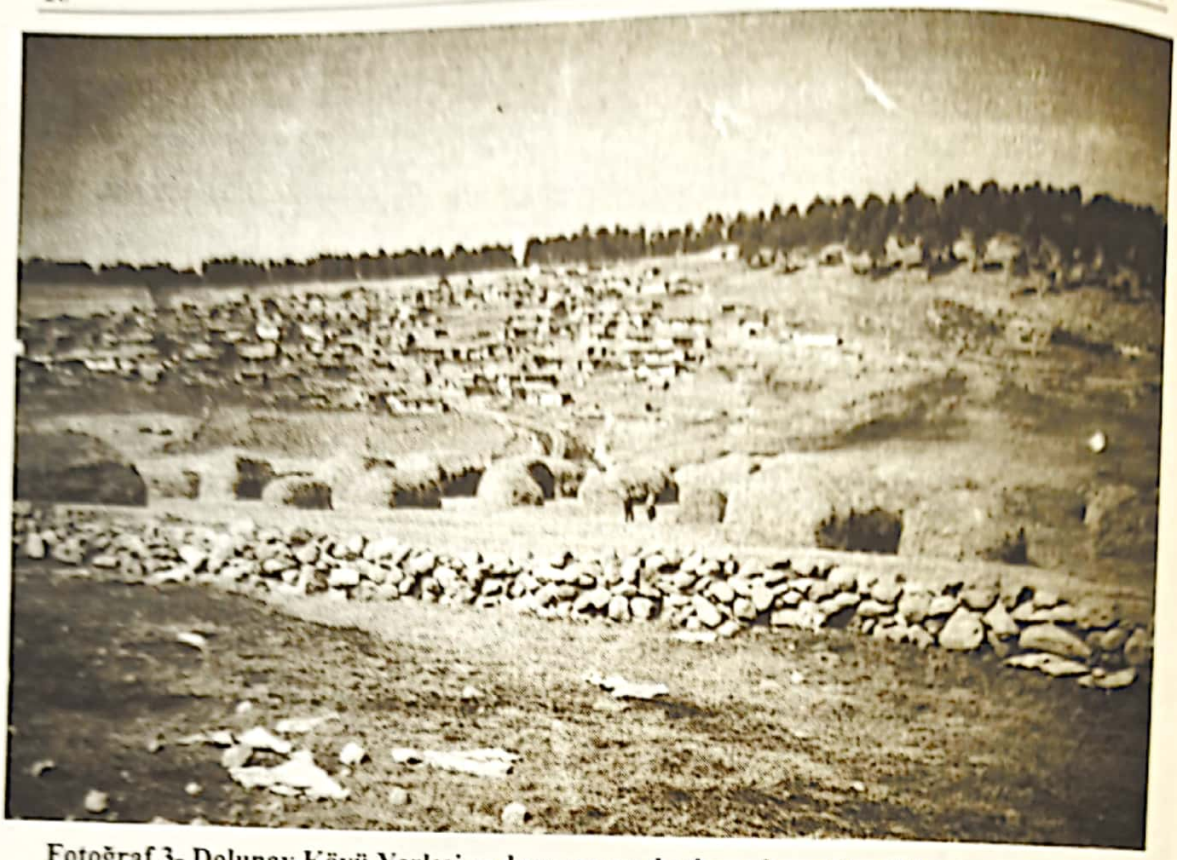

Fotoğraf 1- Özyurt Köyü yerleşim alanı ve hasat edilmiş tahıl tarım alanlarından bir görünüş.

Fotoğraf 2- Dolunay Köyü (Özyurt Yaylası) yerleşim alanı, mera ve çayır alanları ile Sarıçam ormanlarının genel görünüşü (fotoğraf kuzeybatıya doğru alınmıştır).

CamScanner ile tarandı

Fotoğraf 3- Dolunay Köyü Yerleşim alanı, çayır alanlarından elde edilen kışlık kuru ot yığınlarından bir görünüş. Yerleşme toplu dokulu evlerin çatıları genellikle galvenize sac örtülü eklentiler düz çatılı toprak damladır.

Fotoğraf 4- Dolunay Köyü ormanları, orman işletme deposu ve yakın çevresinden bir görünüş.

CamScanner ile tarandı

Ek 1

KARMA KURUL RAPORU

Şenkaya İlçesi Kömürlü bucağı Özyurt köyüne bağlı Kürsüne mahallesi'nin ana köyden ayrılarak köy olma yolundaki başvuruları üzerine 3.10.1986 günü mahalline gidilerek aşağıdaki hususlar tespit olunmuştur.

1- Usulüne uygun olarak, 1.25.000'lik haritadan çıkarılarak sınırları gösterir kroki,
2- Şenkaya Nüfus Müdürlüğünün, 1985 yılı genel nüfus sayımında Özyurt köyünün 867, kürsüne mahallesinin ise 751 kişi olduğunu,
3- Teknik kişi tarafından ana köy ile mahalle arasındaki uzaklığı gösteren mesafe çizelgesi,
4- 24.10.1986 günü yapılan halk oylaması sonucu 269 seçmenden 243'ünün oy kullandığını, 243 EVET oyu çıktığını,

COĞRAFİ DURUM:

Şenkaya ilçesi Özyurt köyüne Kürsüne mahallesinin 45 km. mesafede bulunduğunu ve aralarında diğer köyler mevcuttur.

EKONOMİK DURUM VE PAZAR İLİŞKİLERİ:

Köyde ve mahallede Pazar bulunmadığından ayrılmaları halinde etkisi olmayacaktır.

Fabrika mevcut olmayıp, Ana köyde Orman Köylüleri Kalkındırma Kooperatifi olup, bu kooperatiften bağlı mahalle yararlanamamaktadır. Bağlı mahalle, Orman İdaresinden yükleyici ve istifçi olarak çalışmaktadır. Başka bir gelirleri yoktur.

SOSYAL İLİŞKİLER:

Ana köy ile ayrılmak isteyen birim arasında sosyal yönden bir ayrılık mevcut değildir. Ayrılmaları halinde ters etki yapmayacaktır.

KAMU HİZMETİNDEN DOĞAN İLİŞKİLER:

Ana köy ve mahallede su, yol, elektrik ve okul vardır.

ULAŞIM:

Ana köy ile mahalleye iyi esvafda yol bulunmaktadır.

SINIR İLİŞKİLERİ:

Ana köy ile ayrılmak isteyen mahalle arasında 45. km. mesafe olup, ayrılmak isteyen mahalle bağlı köy hudutları dahilinde olmayıp, ancak birkaç köy sınır hudutları geçebildikten sonra bağlılık sağlanmaktadır; ayrılmak isteyen mahallenin komşu köylerle hiçbir sınır ihtilafı yoktur. Bu nedenle 45 km uzaklıkta ve birkaç köy sınırı geçildikten sonra ulaşılabilen mahallenin bağımsız köy olması kesinlikle gerekmektedir.

ORTAK MALLARIN DURUMU:

Ama köyün asıl yaylası ayrılmak isteyen mahalledir. Şimdiye kadar ortak kullanmaktadır.

NETİCE VE KANAATİMİZ:

Şenkaya ilçesinin Özyurt Köyünden ayrılmak isteyen kürsüne mahallesinin ana köyden ayrılması halinde; adli, askeri ve kamu hizmetlerinin daha adil olacağı düşünce ve kanaatinde olduğumuzu bildirir rapordur.

Mehmet ÇINAR	Nedim [illegible]	Uz.Dr.Dubilay CE[illegible]N
Huk.İşleri Md.	Defterdar	Sağ.Sos.Hiz.Md.V.
Ker.Kurul Bşk.	Üye	Üye

Sabri KORKMAZ	Mahmut AKGÜL
İl Gen.Mec.Üyesi	İl.Gen.Mec.Üyesi
Üye	Üye

10.11.1986 İl Teh.Kat.A. BASTEM

CamScanner ile tarandı

Ek 2
T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

Şb. 420.203/25-171/.
Konu: Köy Kuruluşu

ANKARA
/ / 198

BAKANLIK MAKAMINA

İli : Erzurum
İlçesi : Şenkaya
Bucağı : Kömürlü
Konunun Esası : Erzurum İli Şenkaya İlçesi Kömürlü Bucağı Özyurt Köyüne bağlı Dolunay (Kürsüne) bağlısının, ana köyden ayrılarak aynı adla bağımsız bir köy haline getirilmesi.

Gerekçesi :

1- Ayrılmak isteyen Dolunay bağlısının ana köye 45 km. mesafede olduğu ve bağlı ile ana köy arasında başka köylerin bulunduğu,
2- Bağlının ayrılması halinde ana köye 865, bağımsız köy olmak isteyen bağlıya 750 nüfus düşeceği,
3- Bu konuda yapılan halk oylamasına 269 seçmenden 243 seçmenin katıldığı ve tamamının olumlu oy kullandığı,
4- Bağlının bağımsız köy olması halinde kamu hizmetlerinden daha fazla yararlanacağı,

Anlaşıldığından anılan yerde müstakil bir köy kurulmasının "Sınır, Mülki Ayrılma-Birleşme ve Köy Kurulması-Kaldırılmasına İlişkin Yönetmeliğe" uygun olduğu, belirlenmiştir.

YETKİLİ KURULLARIN GÖRÜŞ KARARI

A) İdare Kurulu : 12.11.1986 gün ve İd. Ku. 10/1650 sayılı kararla OLUMLU
B) Genel Meclis : 20.11.1986 gün ve 27 sayılı kararla OLUMLU
C) Valilik Görüşü: 16.06.1987 gün ve İd. Ku. 10/288 sayılı yazıyla OLUMLU

SONUÇ OLARAK: Coğrafi durum, iktisadi şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri açısından İl'i yetkili kurullarınca alınan kararlar yerinde bulunarak; Erzurum İli Şenkaya İlçesi Kömürlü Bucağı Özyurt Köyüne bağlı Dolunay bağlısının ana köyden ayrılarak aynı adla bağımsız bir köy haline getirilmesi; 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 2. Maddesinin (Ç) ve 7267 sayılı Kanunla değişik (D) fıkralarına göre Genel Müdürlüğümüzce uygun mütalâa edilmiştir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Erzurum İli Şenkaya İlçesi Kömürlü Bucağı Özyurt Köyüne bağlı Dolunay bağlısının ana köyden ayrılarak aynı adla bağımsız bir köy haline getirilmesini tasviplerinize arz ederim.

Mehmet ÖZGÜN
Genel Müdür

OLUR
07 / / 1988

Jaybars BEZERLER
Müsteşar Yardımcısı
Bakan Adına

188

CamScanner ile tarandı

Ek 3
T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

Şb. Md. : 420.203 / 25-171-264
Konu : Köy Kuruluşu

ANKARA
12 / 1 / 1988

ERZURUM VALİLİĞİNE

İLGİ: Erzurum Valiliğinin 28.09.1987 tarih ve İd. Kr. 10/457 sayılı yazısı,

Erzurum İli Şenkaya İlçesi Kömürlü Bucağı Özyurt Köyüne bağlı Dolunay bağlısının ana köyden ayrılarak, aynı adla bağımsız bir köy haline getirilmesi 7.1.1988 tarih ve 420.203/25-171 sayılı onayla uygun görülmüştür.

Bilgi edinilmesini ve gereğinin yapılarak, ilgililere tebliği ile alınacak tebellüğ belgesinin gönderilmesini arz ve rica ederim.

BAKAN ADINA

127
İd. Kur. Bşk.
15.1.1988

Mehmet Özdün
Genel Müdür

Eki: Onay

DAĞITIM :
Erzurum Valiliğine
Harita ve Yayınlar Şube Müdürlüğüne
Darphane ve Damga Matbaası
Genel Müdürlüğüne
Beşiktaş / İSTANBUL

49.06.10
15.1.1988

Bilgi :
Bayındırlık ve İskân Bakanlığına
Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığına,
TEK Genel Müdürlüğüne
Harita Genel Komutanlığına
Devlet İstatistik Ens. Başkanlığına
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Gen. Müdürlüğüne
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne

CamScanner ile tarandı